

HARJU MAAKONNAPLANEERINGU TEEMAPLANEERING
MAAKONNA SOTSIAALNE INFRASTRUKTUUR 2009 – 2015

Harju Maavalitsus
Tallinn 2009

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
1. LÄHTESEISUKOHAD	6
2. TEENUSTE KÄTTESAADAVUS JA TÜPOLOOGIA	9
2.1 Esmatasandi teenused	9
2.2 Täiendavalt käsitletud teenused	9
2.3 Probleemsete kantide ja teenuste määratlemise kriteeriumid	11
2.4 Kantide tüübid	12
3. KANDIPÕHISED MEETMED TEENUSTE KÄTTESAADAVUSE PARANDAMISEKS	13
<i>Aegviidu vald</i>	13
<i>Anija vald</i>	13
<i>Harku vald</i>	16
<i>Jõelähtme vald</i>	19
<i>Kernu vald</i>	25
<i>Kiili vald</i>	26
<i>Kose vald</i>	27
<i>Kuusalu vald</i>	29
<i>Kõue vald</i>	34
<i>Nissi vald</i>	36
<i>Padise vald</i>	37
<i>Raasiku vald</i>	38
<i>Rae vald</i>	40
<i>Saku vald</i>	41
<i>Saue vald</i>	43
<i>Vasalemma vald</i>	45
<i>Viimsi vald</i>	46
4. TEENUSTE KÄTTESAADAVUSE PARANDAMISE MEETMED KANTIDES	50
4.1 Üldised meetmed kanditüüpide kaupa	50
4.2 Teenuste kättesaadavuse parandamise meetmed maakondlikul tasandil	52
4.2.1 Üldised soovitusel	52
4.2.2 Ülemaakondliku tähtsusega probleemsete sotsiaalteenused	53
4.2.3 Ettepanekud kehtiva reeglistiku muutmiseks.....	54
4.2.4 Ettepanekud muuta rahastamissüsteemi.....	54
4.2.5 Ettepanekud regionaalprogrammide algatamiseks.....	55
4.3 Ettepanekud ühistranspordi teenuse parandamiseks	56
4.3.1 Ettepanekud Harjumaa ühistranspordi korralduse põhimõtete osas	56
4.3.2 Ettepanekud teedevõrgu osas seonduvalt ühistranspordiga: mustkatete ehitamine kruusateedele.....	61
4.4 Kiire andmeside tagamine maapiirkondades	63
5. PLANEERINGU ELLUVIIMINE	64
6. KOKKUVÕTE	65
MÕISTED	66
KASUTATUD ALLIKAD	68
LISAD	69
JOONISED	70

SISSEJUHATUS

Maakondade sotsiaalset infrastruktuuri käsitlev teemaplaneering algatati Vabariigi Valitsuse 31. jaanuari 2005 korraldusega nr 48.

Vabariigi Valitsuse poolt 2000.a kinnitatud üleriigiline planeering „Eesti 2010“ seadis eesmärgiks riigi tasakaalustatud ruumilise arengu, mille saavutamise tagab inimeste põhivajaduste rahuldamine igas Eesti paigas. „Eesti 2010“ koostamise ajal tehtud analüüs näitas, et riigi asustuse arengut mõjutavad praegu eriti tugevalt hariduse kättesaadavus ja kvaliteet ning transpordikorraldus. Sotsiaalse infrastruktuuri olukord mõjutab tugevalt riigi asustuse arengut: teenuste kättesaadavus põhjustab rahvastiku ruumilist ümberpaiknemist, võimendades soovimatuid tagajärgi regionaalarengus.

Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2009 – 2015“ koostamise eesmärgiks on selgete seisukohtade määratlemine esmavajalike teenuste kättesaadavuse osas piirkonniti ning ettepanekute tegemine teenuste kättesaadavuse ja paiknemisega seotud probleemide lahendamiseks maakonnas.

Käesoleva teemaplaneeringu eesmärgid haakuvad maakonnatasandi arengudokumendiga „Harju maakonna arengustrateegia 2025“, milles peamiste arengueesmärkidenä on välja toodud tegus rahvas, kvaliteetne elukeskkond ja tasakaalustatud ruumimuster.

Planeeringu üldine eesmärk on tagada elanike põhivajaduste rahuldamine sõltumata nende elukohast igapäevaste teenuste kättesaadavuse näol. Planeeringu konkreetseks ülesandeks on soovitude tegemine eri (tüüpi) piirkondadele otstarbekamate teenuse kättesaadavuse tagamise viiside osas. Märkime, et vastavalt planeeringu koostamise metoodikale keskenduti eelkõige Harjumaa maaliste piirkondadele, kuid samas on teatud ulatuses käsitletud siiski ka linnalisi kohalikke omavalitsusi.

Käesoleva planeeringu on koostanud Harju Maavalitsus ja selle kehtestab Harju maavanem.

Harju maakonna tasandil moodustati vastav töögrupp, kuhu kuulusid Harju Maavalitsuse töötajad – erinevate teemade juhid. Teemaplaneeringu koostamise protsessi juhtis alguses, 2005. aastal, juhtgrupp (maavanem Värner Lootsmann, Aare Ets, Heli Kirikal, Evelin Uibokand, Kristjan Indus, Heino Alaniit). Meeskonda kuulusid Kalev Pahl, Marge Green, Tarmo Lõo, Paavo Puussepp, Eevi Roos, Riin Kivimur, Mati Lill, Rein Suppi, Terje Villemi Alan Rood. Huvigruppide nä määratleti külavanemad, koolide ja lasteaedade juhid ning mõjurohpidena Harjumaa kohalike omavalitsuste juhid (nii vallavanemad/linnapead kui ka volikogude esimehed.), Haridus- ja Teadusministeerium, Siseministeerium, Kultuuriministeerium ja Harjumaa Ühistranspordikeskus. Hiljem, seoses Harju Maavalitsuse koosseisus toimunud muudatustega, vedasid teemaplaneeringu koostamist arenguosakonna peaspetsialistid Tiina Beldsinsky ja Alan Rood.

Siseministeeriumi ja maavalitsuste koostöös ning ekspert Jaak Kliimaski kaasabil töötati välja antud teemaplaneeringu koostamise metoodika. Harju maakond jaotati (eksperdik Madis Kaldmäe) vastavalt sellele metoodikale 89 kandidiks. Planeeringu koostamine toimus erinevate huvigrupide (riigiasutused, kohalikud omavalitsused, era- ja kodanikeühenduste sektor) koostöona.

Teemaplaneeringu koostamise käigus kaardistati maakonnas sotsiaalse infrastruktuuri objektid ning koondati taustinformatsioon kantide lõikes. Teostati rahvastikusuundumuste analüüs. Kohalikes omavalitsustes viidi läbi küsitlused, millega uuriti nende hinnangut teenuste kättesaadavusele: koostati ülevaade teenuste kättesaadavusest kantides. Koostöös Harjumaa kohalike omavalitsustega teostati kantide võrdlevanalüüs tüpoloogiliste rühmade lõikes. Teostati kantide vaheliste teenindusalaste sidemete analüüs ja naaberkantide vaheline võrdlus. Määratleti probleemsed kandidid, st kandidid, kus vähemalt ühe käsitletava teenuse kättesaadavus on probleemne või potentsiaalselt probleemne. Sealjuures arvestati varasemate maakonnaplaneeringute raames fikseeritud teeninduskeskuste hierarhiat (maakonna asustussüsteemi) ja selles toimunud muutusi. Hinnati lahendusvariante ning seati need pingeritta lähtudes kandidipõhisest vajadusest.

Olulisemad vahetähised Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2009 – 2015“ koostamisel:

Teema- planeeringu algatamine	31.01.2005	Vabariigi Valitsuse korraldus nr 48, ülesanne maakonna teemaplaneeringu koostamiseks
Teema- planeeringu koostamine	veebruar – detsember, 2005	Ettevalmistav etapp: <ul style="list-style-type: none"> •Maakonna tasandil teemaplaneeringu koostamise juhtgrupi ja meeskonna moodustamine ning huvi- ja mõjegruppide määratlemine. •Harjumaa kohalike omavalitsuste teavitamine Harju maavanema 04.04.2005 kirjaga nr 9-5/2468. •Avalikkuse informeerimine ajalehes „Harjumaa“ 24.05.2005 ilmunud artikliga. •Harju maavanema 13.07.2005 kirjaga nr 9-5/2468 on informeeritud Tallinna Linnavalitsust. •Harju maavanema 18.07.2005 kirjaga nr 9-5/2468 on informeeritud MTÜ-sid Harjumaa Ühistranspordikeskus, Harjumaa Külade Ühendus ja Kodukant Harjumaa. •Koostöös Siseministeeriumiga teemaplaneeringu metoodika väljatöötamine. •Haridusalaste lähteandmete kogumise ja läbitöötamise alustamine. •Koostöös kohalike omavalitsustega maakonna jagamine kantideks.
	jaanuar – detsember, 2006	Lähteinformatsiooni kogumine ja analüüs: <ul style="list-style-type: none"> •Kantide määratlemine koostöös omavalitsuste spetsialistidega. •Teenuste kättesaadavuse kandipõhise ülevaate koostamine. •Kantide võrdlevanalüüs, probleemsete ja potentsiaalselt probleemsete kantide analüüs, hea teenuste kättesaadavusega kantide määratlemine. •Harjumaa koolivõrgu arengukava 2004 – 2010 täiendamine, ettepanekute ja hinnangute kontrollimine ning sidumine geoinfosüsteemiga. •Kohalike omavalitsuste külastused.
	09.02.2006	Avaseminar Rahvusraamatukogus
	jaanuar – detsember, 2007	Planeeringulahenduste väljatöötamine: <ul style="list-style-type: none"> •Lahendusvariantide analüüsimine erinevat tüüpi teenuste osas kantide tüpoloogiate lõikes ja kantide lõikes. •Lahendusvariantide hindamine ja pingeritta seadmine lähtudes kandipõhistes vajadusest.
	jaanuar – detsember, 2008	Koostöös kohalike omavalitsustega ettepanekute väljatöötamine sotsiaalse infrastruktuuri parandamiseks ja kättesaadavuse tagamiseks.
	01.03.2008	Planeeringu eskiisi valmimine.
	20.04.2008	Planeeringulahenduse eskiisi avalik tutvustamine Saku Mõisas.
	märts – detsember, 2008	Planeeringulahenduse eskiisi täiendamine.
	mai – juuni, 2009	Planeeringu kooskõlastamine: Harjumaa kohalikud omavalitsused, naabermaavalitsused, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, Kultuuriministeerium, Sotsiaalministeerium, Põllumajandusministeerium.
	juuni – september 2009	Planeeringu täiendamine ja vastuvõtmine maavanema poolt.

Teemaplaneeringu avalikustamine	oktoober – november, 2009	Avalik väljapanek (4 nädalat) kõikides Harju maakonna kohalikes omavalitsustes. Avalik arutelu Harju Maavalitsuses.
Planeeringu järelevalve	detsember, 2009	Planeeringu heakskiitmine regionaalministri poolt.
Planeeringu kehtestamine		Harju maavanema korraldus __.__.2009 nr ____.

Lahendusvariandid ehk meetmed probleemsete teenuste kättesaadavuse tagamiseks koondati teemaplaneeringu seletuskirja. Optimaalsemad lahendusvariandid fikseeriti planeeringu põhikaardil ja 8 teemakaardil. Planeeringut ettevalmistav materjal vormistati planeeringu lisadena. Teemaplaneeringut tutvustati avalikkusele __.12.2009 Harju Maavalitsuses toimunud arutelul. Pärast seda tehti veel täiendusi arvestades kohalike omavalitsustelt saadud tagasisidet ning avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekuid.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2009-2015“ käigus on koostatud koondkaart „Harjumaa sotsiaalne infrastruktuur“ mõõtkavas 1 : 100 000, aluskaardina on kasutatud Eesti baaskaarti. Koondkaart kajastab kantide põhiselt sotsiaalse infrastruktuuri paiknemist – olemasolevaid teenuseid, probleemseid teenuseid, perspektiivi sotsiaalse infrastruktuuri teenuste osas ning tõmbejooni teenuste tarbimise osas Harjumaal. Teenuste perspektiivid on kajastatud ka põhikaardi juurde lisatud teemakaartidel (vt loetelu).

Parema ülevaate saamiseks on põhikaardile lisatud kaheksa teemakarti:

1. Teenused kantides ja asustustihedus, mõõtkava 1 : 350 000.
2. Probleemsed teenused kantides ja kantide tüübid, mõõtkava 1 : 350 000
3. Ühistransport, mõõtkavas 1 : 350 000
4. Haridusasutused kantides ja perspektiiv, mõõtkava 1 : 350 000
5. Sotsiaalasutused kantides ja perspektiiv, mõõtkava 1 : 350 000
6. Kultuuriasutused kantides ja perspektiiv, mõõtkava 1 : 350 000
7. Rahvastikutrendid aastani 2020, mõõtkava 1 : 750 000
8. Lairibainterneti perspektiivsed baasvõrgu ühenduskohad, mõõtkava 1 : 350 000

Planeeringukaardid koostas Harju Maavalitsuse arenguosakonna regionaalse arengu talituse peaspetsialist Alan Rood.

Kuna sotsiaalse infrastruktuuri rajamisel ja arendamisel on olulisel määral kasutuses riiklikud ja Euroopa Liidu ressursid, siis saab sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneeringut otseselt kasutada objektide rahastamise hindamisel. Siinkohal saab konkreetsete väljunditena mainida Kohalike avalike teenuste arendamise (nn KOIT-kava) programmi ja MAK meedet 3.5 (Külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetused), LEADER-tegevuspiirkondade, ühistranspordi dotatsioon, nn lasteaedade programmi, riikliku teehoiukava, avaliku ja erasektori koostööprogrammi jms finantseerimise allikad. Nende programmide rahastamisotsuste tegemise juures peab olema üheks aluseks käesolev teemaplaneering.

1. LÄHTESEISUKOHAD

Harju maakonna elanike arv on 549 513 (Rahvastikuregistri andmetel seisuga 01.01.2009), neist elas Tallinnas 403 959 (74% elanikest) ja mujal maakonnas 145 554 (26% elanikest). Harju maakonnaplaneeringu I etapis (kehtestatud 19.04.1999.a.) on välja toodud Harju maakonna (regiooni) asustussüsteem:

- 1) esmatasandi (kohalik) keskus on teatud maa-asulate grupi keskus: seal asuvad nt algkool, kauplus, postkontor (postipunkt);
- 2) teise tasandi keskus on suurem asula, mis on tõmbekeskuseks mitme esmatasandi keskuse tagamaa elanikele: seal asuvad nt põhikool, kauplus(ed), postkontor, perearstipunkt;
- 3) kolmanda tasandi keskus (piirkonnakeskus) on harilikult tõmbekeskuseks mitmele teise tasandi piirkonnale;
- 4) neljanda tasandi keskus – Tallinn, on maakonna asustussüsteemi keskus;
- 5) viienda tasandi keskus – Tallinn, on kogu Eesti asustussüsteemi keskus.

Niisiis, tõmbekeskuseks on asula, mille esmane funktsioon on tagada ümberkaudsete piirkondade elanike varustamine nii era- kui ka avalike teenuste ja kaupadega. Tõmbekeskuse funktsioonid on määratletud olemasoleva asukoha kättesaadavusega: keskuskoht on seotud klientidega, mis asuvad (suhtelises) hajaasustuses. Nii tõmbekeskuse kui ka mõjupiirkondade puhul on tegemist hierarhilisusega. Asustussüsteemis esinevad hierarhiad ja vastavad mõjupiirkonnad on väga tihedalt omavahel seotud.

Harjumaa asustussüsteemis on määratletud 66 esmatasandi keskust: selle näitaja poolest on see Eesti suurim. Esmatasandi keskmine suurus maakondades oli 1998. aastal ca 2800 elanikku, Harjumaa vastav näitaja jäi 8500 piirimaile. Analoogiliselt Tartu- ja Pärnumaaga moonutab seda näitajat tugevalt maakonnakeskuse ebaproportsionaalselt suur rahvaarvu osatähtsus. Tallinna arvestamata oli maakonna esmatasandi mõjupiirkonna keskmine elanike arv ca 1800 elanikku. Teise tasandi piirkondi on Harjumaal 26. Teise tasandi mõjupiirkonna keskmine elanike arv Eestis oli ca 8000, Harjumaal ca 21 500 (4800 ilma Tallinnata). Kolmanda tasandi keskuseid on võrreldes keskmiste Eesti maakondadega vähe: Tallinna läheduse ja väga suure mõju tõttu vaid Keila linn. Keila tagamaa hõlmab Harju-Risti, Keila ja Rummu-Vasalemma teise tasandi piirkonnad. Piirkonna elanike arv on ca 21 000. Ülejäänud Harjumaa on Tallinna kui kolmanda astme keskuse otseseks tagamaaks.

Viimase kümne aasta jooksul on Harjumaa sotsiaalse infrastruktuuri mõnedes osades (nt kaupluste võrk) toimunud mõningane “kokkutõmbumine”, samal ajal on näiteks haridus- ja eriti kultuuriinstitutsioonide võrgustik seni paremini säilinud. Tuleb aga märkida, et eriti hariduse valdkonnas võib tulevik tuua suuri muudatusi. Nii võib Haridus- ja Teadusministeeriumi kavandatud gümnaasiumireformi kava kohaselt Harjumaal gümnaasiumide arv arvestuslikult väheneda praeguselt 86-lt (sh Tallinn 64, ülejäänud maakond 12) 2012. aastaks 23-ni (sh Tallinn 20, ülejäänud maakond 3), kuna gümnaasiumiõpilaste arv võib langeda praeguselt 13 710-lt (sh Tallinn 12 021, ülejäänud maakond 1689) arvestuslikult 10 145-ni (sh Tallinn 8896, ülejäänud maakond 1249) 2012. aastal. Uuendatud arengudokumentis „Harju maakonna arengustrateegia 2025” on märgitud, et koostatud Harjumaa ja Tallinna koolivõrgu prognoosid on vastuolus praeguse sündimuskäitumisega. Alates 1998. aastast on sündimus Harjumaal tõusnud, saavutades 2007. aastal 1990. aasta taseme ehk 1,8 last ühe naise kohta. Positiivsed muutused sündimuses annavad signaali, et lähitulevikus laste arv tõuseb, suureneb lasteaiakohtade nõudlus ning koolivõrku kardinaalselt reorganiseerima ei hakata. Siinkohal näitena fakt, et Tallinn on kahe aastaga loonud linnas juurde ligi 1750 lasteaiakohta ning avanud 57 uut rühma. Tallinna lasteaeade programmi (mis käivitati 2006. aastal) raames on asutatud kaks uut lasteaeda ja ehitatud ühele olemasolevale lasteaiale uus hoone. 2008. aasta novembri seisuga oli lastesõimekoha ootel veel umbes 390 ühe- kuni kolmeaastast last. Praeguste prognooside peamine puudus on, et nendes ei arvestata kas üldse või alahinnatakse migratsiooni.

Sotsiaalse infrastruktuuri planeerimisel tuleb arvestada ka kohalike omavalitsuste erineva finantsvõimekusega. Kõige selgemalt näitab rahalist võimet üksikisiku tulumaksu laekumine. Suuremate võimalustega paistavad silma Harku, Kiili, Rae, Saku ja Viimsi vald ning Saue linn:

niisiis on viimaste aastate eeslinnastumise trend – paremini tasustatud inimeste liikumine linna ümbruse valdadesse selgelt nähtav. Tähelepanuväärne on fakt, et Tallinna tulumaksu laekumine absoluutarvus suurenes 1996-2007.a 3,5 korda, samas kui Harjumaa teistes omavalitsustes kokku aga 6,3 korda. Samas tuleb märkida, et Harjumaa omafinantseerimisvõime ei ole kõrge võrreldes Eesti kohalike omavalitsuste keskmisega.

Käesoleva teemaplaneeringu käigus määratletud kantide arv (89) ei kattu täpselt esmatasandi piirkondade arvuga (66). Paljudel kantidel (paikkonnad) ei ole potentsiaali esmatasandi teenuste pakkumiseks. Seetõttu, kuigi kantide uurimine pakub eriti tänuväärset materjali kohaliku identiteedi uurimise seisukohalt, tuleb sotsiaalse infrastruktuuri olukorra kirjeldamisel ja planeerimisel pidada silmas ka Harjumaa asustussüsteemi tervikuna.

Harjumaa temaatika puhul tuleb vahet teha Suur-Tallinnal, mis hõlmab Tallinna linna ning sellega piirnevaid kohalikke omavalitsusi (lähitagamaa) – Harku, Jõelähtme, Kiili, Rae, Saku, Saue, Viimsi valla ning Saue ja Maardu linna, ning Tallinna linnaregioonil. Siseministeriumi tellimusel 2002. aastal OÜ EUREG poolt koostatud uurimustöö „Eesti linnaregioonide arengupotentsiaali analüüs” väidab, et Tallinna linnaregiooni (üle 500 000 elanikku) piirid ulatuvad Suur-Tallinnast ja isegi Harjumaa piiridest kaugemale – see hõlmab ka Raplamaa idaosa (Juru, Kohila ja Rapla vald). Eespool mainitud linnaregiooni piiride määratlemisel on tähtsaks faktoriks pendelränne: meetodika järgi peab vähemalt 25% tagamaa töötajatest käima linnaregiooni keskses, s. Tallinnas tööl. Märkime, et Eesti kontekstis väga hea arengupotentsiaaliga Tallinna linnaregioon on tööhõive jaotumise suhtes mitmekesine.

Harju maakonnas arengustrateegia visiooniosa elluviimise eelduseks on kolm olulist murrangut. Üks neist on käesoleva teemaplaneeringu temaatikaga haakuv polütsentrilise asustusstruktuuri väljakujunemine, st et Harju maakonna asustusstruktuur ei ole ainult Tallinn ja tema tagamaa, vaid on mitmekeskuseline. Olemasolevaid keskusi tihendatakse, nii kujunevad välja piirkondlikud tõmbekeksused, mis pakuvad elanikele õppe-, töö- ja elamisvõimalusi kohapeal, vähendades igapäevast pendelrännet. Polütsentrilise asustusstruktuuri kujunemist toetab ühistranspordi liikide integreerimine, mis võimaldab inimestel paremat maakonnasisest liikumist ja juurdepääsu teenustele.

Harjumaa on suhteliselt suurte sotsiaalmajanduslike kontrastidega regioon: ühelt poolt märkimisväärselt eeslinnastuv ja teisalt on jälle äärelised vallad äärmiselt hõreda, Põhjamaadele sarnase asustustihedusega (alla 8 in/km²) rahvastikuga. Oluliseks teemaks on sesoonsus. Sesoonsus kui Harjumaa tugev eripära avaldub nii hajusalt asustatud rannikualadel, mille elanikkond võib suviti oluliselt kasvada, kui ka Tallinna lähedastes suvilapiirkondades. Samas tuleb aga märkida, et viimastel aastakümnetel on ilmnunud trend suvilapiirkondade muutumisele püüasustusega piirkondadeks. See puudutab eelkõige Tallinnale lähemaid piirkondi. Märkusena, 2002. aastal koostatud Harjumaa suvilapiirkondade ülevaade näitas, et juba tollal elati aastaringelt 15% suvilates (Tallinnas 18%, lähitagamaal 20%, kaugtagamaal 5%). Kohalike omavalitsuste hinnagutele tuginedes võib eeldada, et tulevikus on Tallinna suvilapiirkonnad kujunenud täielikult elamispiirkondadeks (99%), Tallinna lähitagamaal elatakse aastaringelt 71% ja kaugemal tagamaal 33% suvilates.

Seega kujutab Harju maakond Eesti kontekstis ebatüüpilist maakonda, kus põhiprobleemiks pole mitte maapiirkondade rahvastiku vähenemine ja sellega kaasnev sotsiaal-majanduslik taandareng, vaid hoopis sisserände tulemusel kasvav surve avalikele teenustele. Eriti avaldub see Tallinna valglinnastumise tõttu lähiumbruses, kus need vallad, kuhu uued elanikud saavad, saavad tänu keskmisest jõukamate inimeste maksulaekumistele senisest suuremaid maksutuluseid, kuid peavad ka senisest rohkem ressursse kulutama koolide, lasteaedade, teede ja tehnovõrkude arendamiseks ning elanike teenindamiseks. Nii on selgunud, et mõni aasta tagasi tehtud valdade arengukavad on seoses elanike arvu plahvatusliku kasvuga tulnud ümber teha. Näitena märkime, et Rahvastikuregistri andmetel on aastatel 2003-2007 üheksa kõige kiiremini „valglinnastunud” valla seas seitse (Kiili, Viimsi, Harku, Rae, Kernu, Saku ja Saue) pärit Harjumaalt. Samas tuleb märkida, et ka Harjumaal on piirkondi kus võib täheldada rahvastiku vähenemist, eriti maakonna lääne- ja kaguosas.

Sesoonsusega seotud teenuste pakkumise erinev koormus ranna-, suvemajade ja teistel puhkealadel on optimeerimisülesande erijuhtum: enamasti suvel kasvab mõnegi (puhke)piirkonna elanikkond kordades ja vajaks põhimõtteliselt laia valikut teenuseid. Et kõrgperiood on enamasti lühike – 2-3 kuud ja suveelanike nõudmised küllalt kõrged (enamasti varutakse olulisem tarbitav linnast väljasõidul), siis ei ole ka vastavate teenuse pakkumine konkurentsivõimeline ei hinna ega ka valiku poolest võrreldes suurlinna hüpermarketitega. Teisalt, kui pakutav teenus oleks paindlikult aasta läbi ja kvaliteetselt kättesaadav, suurendaks see “suvitajate” huvi ka muul ajal piirkonnas olla ning vähendaks ühtlasi nende mobiilsust. Eespool juba märgiti, et sesoonsus avaldub Tallinna linnalähedastes suvilapiirkondades (nt Keila-Joa, Muuga, Rannamõisa-Suurupi, Vääna-Jõesuu, Andineeme jne), mis üldjuhul ka eeslinnastuvad – ehitatakse ümber aastaringseks elamiseks, samuti ka Tallinnast kaugemates mereäärsetes piirkondades.

Harju maakonna kohalikud omavalitsused teevad kasvaval tasemel koostööd. 24-st kohalikust omavalitsusest on kõik on liitunud Harjumaa Omavalitsuste Liiduga (HOL).

2. TEENUSTE KÄTTESAADAVUS JA TÜPOLOOGIA

2.1 Esmatasandi teenused

Vastavalt Siseministeeriumi juhtimisel koostatud teemaplaneeringu metoodikale on esmatasandi teenuseid 10. Need loetletud alljärgnevalt. Nimetatud teenuste kättesaadavuse hindamiseks on teostatud küsitlused kohalikes omavalitsustes ja koostatud ülevaated teenuste kättesaadavusest kantides. Hilisemate ringsõitude ajal kaardistati täiendavalt olukord iga teenuse valdkonnas.

<i>Teenus</i>	<i>Sihtrühm</i>
Lastehoid/alusharidus	2-6-aastased
Algharidus	7-9-aastased (10-12-aastased)
Põhiharidus	7-15-aastased (13-15-aastased)
Keskharidus	16-18-aastased
Perearst	Kogu rahvastik
Ravimimüük (apteek)	Kogu rahvastik
Seltsimaja (kogukonnakeskus)	Kogu rahvastik
Esmatarbekaubad (kauplus / kauplusauto)	Kogu rahvastik
Postiteenus	Kogu rahvastik
Ühistransport	Kogu rahvastik

2.2 Täiendavalt käsitletud teenused

Alljärgnevalt loetletud teenuseid käsitletakse planeeringus (täiendavalt eespool loetletud esmatasandi teenustele) nende olulisuse pärast elanikkonnale – vastavalt kokkuleppele Siseministeeriumiga või Harjumaa oludes selgunud erivajaduste tõttu.

<i>Teenus</i>	<i>Sihtrühm</i>
Pangateenus	Kogu rahvastik
Päevakeskus	Elanikkond 65+/erivajadustega elanikkond
Hooldekodu	Kogu rahvastik
Raamatukogu	Kogu rahvastik
Rahvamaja	Kogu rahvastik
Kultuurikeskus	Kogu rahvastik
Spordiväljak	Kogu rahvastik
Spordisaal / võimla	Kogu rahvastik
Ujula	Kogu rahvastik
Staadion	Kogu rahvastik
Koolistaadion	Kogu rahvastik
Vallakeskus	Kogu rahvastik

Avaliku interneti teenust ei ole antud planeeringus eraldi käsitletud. Tehnoloogia väga kiire arengu staadiumis peaks internet olema kättesaadav peaaegu igas maakonna punktis. Seniste avaliku interneti punktide puhul on vajalik integreerumine seltsimajade, rahvamajade ja raamatukogude võrgustikku. Standardiks peaks olema avaliku interneti teenuse kättesaadavus teiste avalike teenuste lisandina (nt raamatukogus ja seltsimajas). Samas on käsitletud interneti lairibaühenduse kättesaadavuse teematikat põjusel, et Vabariigi Valitsus on võtnud eesmärgiks eelduste loomise

elanikkonnale ning ettevõtlusele vajalike ja kogu Eestit katvate internetipõhiste teenuste loomiseks ja pakkumiseks.

Ujula on täiendava teenusena sisse toodud, kuna see on vajalik kooliprogrammi täitmiseks. Kandis kus on gümnaasium, peaks olema ka ujula.

Koolistaadion eraldi liigusena on välja toodud kultuuriministeeriumi poolt esitatud täiendava soovitusena kooskõlastamisel. Koolistaadion pab olema iga põhikooli ja gümnaasiumi/keskkooli juures.

Sotsiaalkorterite kättesaadavus on planeeringusse lisatud, kuna selle teenuse probleemsus ilmnes kohalikes omavalitsustes toimunud nõupidamiste käigus.

2.3 Probleemsete kantide ja teenuste määratlemise kriteeriumid

Teemaplaneeringu üheks eesmärgiks on Eesti kõikide piirkondade võrdne kohtlemine võimalikult objektiivsete kriteeriumide alusel. Alljärgnevalt on loetletud teenuste kättesaadavuse mõttes probleemsete kantide määramise kriteeriumid, mis on planeeringu koostamise käigus maavalitsuste ja ministeeriumide tasandil kokku lepitud.

<i>Teenus</i>	<i>Probleemsete kantide määramise kriteeriumid</i>
<i>Esmatasandi teenused</i>	
Lastehoid/alusharidus	Kuni 20 minutit ühistranspordiga
Algharidus	Kuni 30 minutit ühistranspordiga
Põhiharidus	Kuni 30 minutit ühistranspordiga
Üldkeskharidus	Kuni 45 minutit ühistranspordiga
Perearsti teenus	Kuni 30 minutit ühistranspordiga
Ravimimüük (apteek)	Kuni 30 minutit ühistranspordiga
Seltsimaja (kogukonnakeskus)	Olemas igas kandis
Esmatarbekaubad	Kuni 30 minutit ühistranspordiga
Postiteenus	Kuni 30 minutit ühistranspordiga
Ühistranspordiühendus maakonnakeskusega	Vähemalt 2 korda päevas edasi-tagasi otstarbeka intervalliga
<i>Täiendavad teenused</i>	
Pangateenus	Kuni 30 minutit ühistranspordiga
Päevakeskus	Vastavalt nõudlusele
Hooldekodu	
Raamatukogu	Kuni 30 minutit ühistranspordiga
Rahvamaja	Olemas igas vallas
Kultuurikeskus	Kuni 1 tund ühistranspordiga
Spordiväljak	Olemas igas kandis
Ujula	Kuni 1 tund ühistranspordiga (Olemas iga gümnaasiumi juures)
Spordisaal / võimla	Kuni 30 minutit ühistranspordiga (Olemas iga põhikooli juures)
Staadion	Harju maakonnas vaja 3 esindusstaadioni
Koolistaadion	Olemas iga gümnaasiumi ja põhikooli juures

Käesoleva teemaplaneeringuga loetakse probleemseks teenused, millele viidati kohalikes omavalitsustes läbiviidud intervjuudes kantide ülevaate koostamisel, mille kättesaadavus ei ole piisav või mis on üle koormatud (teenus on, aga ei suuda antud rahvahulka ära teenindada). Probleemsete teenuste tagamiseks leitud lahendusvariante ehk meetmeid käsitlevad järgmised peatükid. Probleemsemateks valdkondadeks Harjumaal on lastehoid/alusharidus ja ühistransport.

Kante, kus probleemsete teenuste tagamiseks väljatöötatud lahendusvariandid ei mahu soovitud kriteeriumi raamesse, loetakse erandlikeks kantideks. Harjumaal on erandlikeks kantideks (kokku 3 kanti):

- 1) püüasustusega väikesaared Prangli
- 2) püüasustusega väikesaared Naissaar
- 3) maismaasaared – Kuusalu vallas asuv Polügoni kant asub suurel territooriumil, on hõreda asustusega ning asub keskustest kaugel. Elanike arvu põhjal pole seal võimalik tagada kõiki esmatasandi teenuseid, samuti ei mahu need ka juurdepääsukriteeriumide alla.

2.4 Kantide tüübid

Kanditüübid on määratud (vastavalt Siseministeeriumi juhtimisel koostatud metoodikale – ekspert Jaak Kliimaski „Kantide tüpoloogia“, 2006) asendiga maakonnakeskuse (linnaregioon) ja kohaliku asustussüsteemi suhtes, lisaks on märgitud tüüpidele iseloomulikud demograafilised, majanduslikud jms tunnuseid. Eristatud on järgmisi kantide tüüpe:

1. linnade lähiumbrus (LÜ), sh uusasumite alad;
2. linnalähedased keskuskandid (LKK);
3. linnalähedased kandidid (LK);
4. maalised keskuskandidid (MKK);
5. maalised kandidid (MK);
6. ääremaa kandidid (ÄK).

Harjumaal on esindatud kõik kanditüübid.

1. Linnade lähiumbruse kandidid (LÜ)

- Harju maakonnas on selliseid kante 18 (20% kantidest): Harku, Harkujärve, Hüüru, Kallavere, Kanama-Tänassilma, Karjaküla, Kelvingi, Lagedi, Lehola, Luige, Muuga, Männiku, Peetri, Pringi, Saue ümbrus, Suurupi, Tutermaa, ja Äigrumäe.

2. Linnalähedased keskuskandidid (LKK)

- Harju maakonnas on selliseid kante 9 (10% kantidest): Aruküla, Jüri, Kiili, Laagri, Loo, Raasiku, Saku, Tabasalu ja Viimsi-Haabneeme,

3. Linnalähedased kandidid (LK)

- Harju maakonnas on selliseid kante 18 (20% kantidest): Jõelähtme, Kaberneeme, Kajamaa, Keila-Joa, Kiisa-Kurtina, Klooga, Kloogaranna, Kostivere, Laulasmaa, Nabala, Neeme, Pikavere, Randvere, Türisalu, Vaida, Väana, Väana-Jõesuu ja Ääsmäe.

4. Maalised keskuskandidid (MKK)

- Harju maakonnas on selliseid kante 16 (18% kantidest): Aegviidu, Alavere, Ardu, Habaja, Haiba-Kernu, Harju-Risti, Kehra, Kiiu, Kose, Kuusalu, Laitse-Ruila, Padise, Riisipere, Rummu, Turba ja Vasalemma.

5. Maalised kandidid (MK)

- Harju maakonnas on selliseid kante 19 (22% kantidest): Andineeme, Anija, Haljava, Hirvli, Juminda, Kahala, Kodasoo, Kolga, Kolgaküla, Kose-Uuemõisa, Madise, Maidla, Oru, Parila, Paunküla, Pärಿಸpea, Ravila, Valkla ja Voose.

6. Ääremaa kandidid (ÄK)

- Harju maakonnas on selliseid kante 9 (10% kantidest): Joaveski, Kõnnu, Kõue, Naisaar, Pillapalu, Polügon, Prangli, Valgejõe ja Vihterpalu. Naissaare ja Prangli puhul on tegemist püiasustusega väikesaartega.

3. KANDIPÕHISED MEETMED TEENUSTE KÄTTESAADAVUSE PARANDAMISEKS

Aegviidu vald

1) Aegviidu kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Aegviidu Põhikool, lasteaed, rahvamaja.

Asustusüksused: Aegviidu alev.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 952

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 892

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Aegviidu valla rahvastikumuutuste suund pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Päevakeskus – puudub kandis.

Lahendus: rajada polüfunktsionaalne keskus, mis pakuks erinevaid teenuseid, sealhulgas päevakeskuse ja rahvamaja teenust.

Rahvamaja – ei vasta nõuetele.

Lahendus: rajada polüfunktsionaalne keskus, mis pakuks erinevaid teenuseid, sealhulgas päevakeskuse ja rahvamaja teenust.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Ühistransport – juurdepääs peatustesse ei vasta vajadustele.

Lahendus: Tagada juurdepääs peatustesse kergliiklusteedega. Tagada kergliiklusteed Aegviidu aleviku vahel, et lapsed turvaliselt kooli saaks. Lisada hilisõhtune väljumine kas bussi või rongiga Tallinna suunal.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Anija vald

Kandid

Anija vallas on eristatud 6 kanti, millest kaks – Kehra ja Alavere on kesksed.

Voose on sisemiselt tugeva kogukonnaga teenuste osas Alaverega seotud kant.

Parila on marginaalse asendiga kant, mida iseloomustavad seosed nii Kehra kui Raasikuga, ajaloolised seosed on ka Haljava kandiga Jõelähtme vallas.

Lükati ja Rooküla külad Alavere kandis on eraldiseisvad, omades kandiseoseid Kiviloo külaga Raasiku vallas.

Pillapalu kant on seotud Aegviiduga.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Anija valla rahvastikumuutuste suund stabiilne.

2) Alavere kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Alavere pood ja rahvamaja.

Asustusüksused: Alavere, Arava, Lükati, Pikva, Rasivere, Rooküla ja Uuearu külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 837

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 787
Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Perearsti teenus – puudub, lähim Kehras (mitterahuldav ühistranspordiühendus).

Lahendus: parandada ühistranspordiühendust.

Ravimimüük – puudub, lähim Kehras (mitterahuldav ühistranspordiühendus).

Lahendus: parandada ühistranspordiühendust.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: suurendada ühistranspordi väljumiste arvu Kehra suunal viiele korrale ööpäevas.

Ühistranspordigraafikud ühtlustada. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Postiteenus – võib kaduda kandist. Sel juhul tagada teenus frantsiisilepingu alusel.

3) Anija kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisene tõmbekeskus: Anija mõis.

Asustusüksused: Aavere, Anija, Härmakosu, Kuusemäe, Lilli, Looküla, Partsaare, raudoja ja Soodla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 579

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 562

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Päevakeskus – puudub kandis.

Lahendus: rajada polüfunktsionaalne keskus, mis pakuks erinevaid teenuseid, sealhulgas päevakeskuse teenust.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: maakonnaliinide väljumiste arv on piisav. suurendada ettevedude arvu Soodla suunalt neljale korrale päevas, tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Lastehoid/alusharidus – nõudlus kandis kasvab. Perspektiivis rajada lasteaed-algkool kanti.

Algharidus – nõudlus kandis kasvab. Perspektiivis rajada lasteaed-algkool kanti.

4) Kehra kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisene tõmbekeskus: Anija Valla Kultuuri- ja Spordikeskus.

Asustusüksused: Kehra linn, Kaunissaare, Kehra, Lehtmetsa, Paasiku, Salumetsa, Vikipalu ja Ülejõe külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 4497

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 4345

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Ujula – vallas puudub ujula.

Lahendus: rajada kooli juurde ujula.

Kultuurikeskus – üle koormatud (teenindab mitut kanti).

Lahendus: Anija Valla Kultuurikeskuse laiendamine.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: välja ehitada koolistaadion.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: suurendada rongide väljumiste arvu kuueistkümmenele. Tagada hilisõhtune ühendus maakonnakeskusega kas bussi või rongiga. Ühistranspordigraafikud ühtlustada. Tagada peatustesse

juurdepääs kergliiklusteedega. Rajada Kehra ja naaberkülade vahele kergliiklusteed, et tagada ohutu koolitee.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

5) Parila kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: Puudub. Tõmme Raasiku suunas.

Asustusüksused: Kihmla, Linnakse, Parila ja Salumäe külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 216

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 239

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Lähim Kehras ja Raasikul, kuid neis teenus üle koormatud.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti seltsimaja.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühendus Raasiku ja Kehra suundadel 4 korda päevas. Tagada tolmuwabad teed lõikudel, kus liigub ühistransport. Raudteejaamas tagada parkimine autodele ja jalgratastele.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

6) Pillapalu kant

Tüüp: ääremaa kant (ÄK)

Kandisisene tõmbekeskus: Puudub. Tõmme Aegviidu suunas.

Asustusüksused: Mustjõe ja Pillapalu külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 125

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 96

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kahanev.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Lähim Aegviidus, Kehras ja Kuusalus, probleemiks ühistransport.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: vajadusel kasutada eraomandis oleva Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuse ruume.

Esmatarbekaubad – puudub kandis.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Aegviidu, Kuusalu ja Kehra suundadel 4 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

7) Voose kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: Voose rahvamaja.

Asustusüksused: Vetla ja Voose külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 130

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 133

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Perearst – puudub kandis. Lähim Kehras.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Ravimimüük (apteek) – puudub kandis. Lähim Kehras.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Kehra suunal 3 korda päevas. Ühistranspordigraafikud ühtlustada.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Esmatarbekaubad – kauplusauto võib lõpetada kandi teenindamise. Teenuse kättesaamiseks tagada ühistranspordiühendus Kehra suunal 3 korda päevas.

Harku vald

Kandid

Harku vallas on eristatud 8 kanti. Neist vaid Vääna ja Tutermaa on praegusel kujul traditsioonilised kandidid. Teisi võib pigem käsitleda kui uuslinnalisi asumeid, mille puhul nii keskus kui ka kohalik kogukond on vähem välja arenenud. Analoogiks on naabruses paiknev Tiskre asum Tallinna piires.

Türisalu moodustab sisuliselt ühtse kandi koos Keila-Joaga Keila vallast.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Harku valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

8) Harku kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisisene tõmbekeskus: Harku Keskus.

Asustusüksused: Harku alevik

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 791

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 654

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Spordiväljak – ei vasta vajadustele.

Lahendus: rajada spordiväljak kandikeskuse lähedale.

Esmatarbekaubad – kandis puudub kauplus.

Lahendus: parandada ühistranspordiühendusi.

Ühistransport – ühistranspordiühendus vallakeskusega ebapiisav. Puudub Harku ja Laagri vaheline otseühendus.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Tabasaluga 4 korda päevas. Tagada ühistranspordiühendus Harku ja Laagri suunal 6 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Lastehoid/alusharidus – piirkonna jätkuva kasvamise korral on teenus üle koormatud.

Algharidus – piirkonna jätkuva kasvamise korral on teenus üle koormatud. Teenuse tagamiseks rajada kanti vastavalt vajadusele algkool või lasteaed-alkool.

Rahvamaja – puudub kandis. Piirkonna jätkuva kasvamise korral vaja rahvamaja rajada.

9) Harkujärve kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisisene tõmbekeskus: Harkujärve

Asustusüksused: Harkujäve, Laabi ja Tiskre külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 665

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1193

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: laiendada lasteaeda.

Põhiharidus – seoses elanikkonna kasvuga on kandis vaja põhikooli.

Lahendus: rajada kanti põhikool.

Koolistaadion – puudub kandis.

Lahendus: rajada koos kooliga koolistaadion.

Spordisaal – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordisaal.

Ühistransport – puudub ühendus vallakeskusega.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus vallakeskusega. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega. Tagada tolmuva kate Liiva teel.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

10) Suurupi kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisene tõmbekeskus: Puudub. Tõmbekeskuseks on Tabasalu.

Asustusüksused: Muraste ja Suurupi külad

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 598

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1936

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kasvav.

Probleemsed teenused:

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti seltsimaja.

Spordiväljak: puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Lastehoid/alusharidus – piirkonna jätkuva kasvamise korral on teenus üle koormatud. Koormus väheneks, kui kandis avada lasteaed. Lisaks kaaluda uue lasteaia avamist Vääna-Jõesuu kandis.

Ühistransport – ohuks kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

11) Tabasalu kant

Tüüp: linnalähedane keskuskant (LKK)

Kandisene tõmbekeskus: Tabasalu restoranid, raamatukogu, spordikeskus.

Asustusüksused: Tabasalu alevik, Ilmandu, Rannamõisa ja Sõrve külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 2674

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 4284

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kasvav.

Probleemsed teenused:

Rahvamaja – puudub vallas.

Lahendus: rajada kanti rahvamaja.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Lastehoid/alusharidus – piirkonna jätkuva kasvamise korral on teenus üle koormatud. Koormus väheneks, kui Vääna- Jõesuu kandis ja Suurupi kandis avada uus lasteaed.

Keskharidus - koolireformi tõttu võib kaduda Tabasalu Gümnaasiumist keskkooli aste.

Ühistransport –kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

12) Tutermaa kant

Tüüp: linnade lähiumbrus (LÜ)

Kandisene tõmbekeskus: Kumna Kultuuriait.

Asustusüksused: Kumna, Kütke ja Tutermaa külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 664

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 656

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Spordiväljak – amortiseerunud.

Lahendus: spordiväljak viia vastavusse vajadustega.

Ühistransport – puudub ühendus vallakeskusega.

Lahendus: bussiliiklus Paldiski maanteel tipuajal piisav. Tagada ühistranspordiühendus vallakeskusega 4 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Esmatarbekaubad – kaupluse sulgemisel tagada teenuse kättesaadavus ühistranspordiga.

13) Türisalu kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisene tõmbekeskus: Puudub. Tõmbekeskuseks on Keila-Joa.

Asustusüksused: Adra ja Türisalu külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 318

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 510

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Probleemiks ühistransport.

Lahendus: rajada koostöös Keila vallaga Keila-Joa kandis lasteaed-alkool. Parandada ühistranspordi korraldust.

Algkool – puudub kandis. Probleemiks ühistransport.

Lahendus: rajada koostöös Keila vallaga Keila-Joa kandis lasteaed-alkool. Parandada ühistranspordi korraldust.

Spordiväljak – amortiseerunud.

Lahendus: spordiväljak viia vastavusse vajadustega.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: bussiliiklus Klooga maanteel piisav. Tagada ühistranspordiühendus Keila-Joa, Keila ja Vääna suundadel 4 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Seltsimaja – piirkonna jätkuva kasvamise korral avada Keila-Joa kandis seltsimaja ja selle ruumes raamatukogu.

Raamatukogu – piirkonna jätkuva kasvamise korral avada Keila-Joa kandis seltsimaja ja selle ruumes raamatukogu.

14) Vääna kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisene tõmbekeskus: Vääna Külakoda.

Asustusüksused: Humala, Liikva, Vahi, Vaila ja Vääna külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 475

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 643

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kasvav.

Probleemsed teenused:

Spordisaal – puudub kandis

Lahendus: rajada kooli juurde spordisaal.

Spordiväljak: amortiseerunud

Lahendus: spordiväljak viia vastavusse vajadustega.

Ühistransport – bussiliiklus Vääna – Keila-Joa – Keila teel ebapiisav.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Vääna – Keila-Joa – Keila teel 4 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Lastehoid/alusharidus – piirkonna jätkuva kasvamise korral on teenus üle koormatud. Laiendada Vääna lasteaed-alkkooli.

Algharidus – piirkonna jätkuva kasvamise korral on teenus üle koormatud. Laiendada Vääna lasteaed-alkkooli.

15) Vääna-Jõesuu kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisene tõmbekeskus: Puudub. Tõmbekeskuseks on Tabasalu.

Asustusüksused: Naage, Viti ja Vääna-Jõesuu külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 430

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1032

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Lähimad ülekoormatud.

Lahendus: rajada kanti lasteaed, võimalusel lasteaed-alkkool.

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti seltsimaja.

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Jõelähtme vald

Kandid

Jõelähtme vallas on eristatud 7 kanti, neist Loo ja Kostivere on kesksed. Loo kandi Iru küla moodustab omaette kogukonna, mille elanikud tarbivad paljusid teenuseid Tallinnas.

Kallavere kant on seotud Maardu linnaga.

Haljava kant omab seoseid nii Kostivere kui Raasiku kandiga

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Jõelähtme valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

16) Haljava kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisene tõmbekeskus: Puudub. Koos käiakse Raasiku rahvamajas Kostiveres ja Jõelähtmel.

Asustusüksused: Aruaru, Haljava ja Sambu külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 264

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 262

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – kandis puudub, lähimad üle koormatud.

Lahendus: laiendada Kostivere lasteaeda ja rajada Jõelähtme kanti lasteaed.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus vallakeskusega 6 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

17) Jõelähtme kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Jõelähtme rahvamaja.

Asustusüksused: Jõelähtme, Jõesuu, Jägala, Jägala-Joa, Koila, Koogi, Manniva, Rebala, Ruu ja Võerdla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 558

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 764

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Lähimad on Neemel ja Kostiveres, kuid ka need on ülekoormatud.

Lahendus: rajada kanti lasteaed.

Raamatukogu, seltsimaja, päevakeskus – teenused killustatud ja halvasti kättesaadavad.

Lahendus: koondada nimetatud teenused Rebala muinsuskaitseala kavandatava uue keskuse ruumidesse.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Rebala, Jõesuu, Jägala, Jägala-Joa, Koogi ja Ruu küladest vallakeskusesse 6 korda päevas. Ühistranspordigraafikud ühtlustada.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Perearst - Seoses Kaitseministeeriumi kavaga tuua Tallinnas paiknevad väeosad Jägala külla, luuakse koha peal uusi töökohti ning on oodata elanike arvu kasvu piirkonnas. Selle realiseerumisel luua perearsti koht kanti.

18) Kaberneeme kant

Tüüp: linnalähedane kant(LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Kaberneeme raamatukogu.

Asustusüksused: Haapse, Kaberneeme, Koipsi ja Kullamäe külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 145

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 168

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kahanev.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Lähimad ülekoormatud. Probleemiks ühistransport.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Rahvamaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti rahvamaja seltsimaja baasil.

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus vallakeskusega 8 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

19) Kallavere kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisisene tõmbekeskus: Puudub. Tõmbekeskus on Maardu linn.

Asustusüksused: Kallavere, Kostiranna, Uusküla ja Ülgase külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 420

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 578

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Maarduga vähemalt 4 korda päevas. Rajada läbimurre Nuudi teele, et tagada ühistranspordi pääs Saviranna külla.

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Seltsimaja - piirkonna jätkuva kasvamise korral avada kandis seltsimaja.

20) *Kostivere kant*

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Kostivere kool ja raamatukogu. Loo Kultuurikeskus.

Asustusüksused: Kostivere alevik, Loo, Parasmäe ja Vandjala külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 908

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 840

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus ülekoormatud.

Lahendus: laiendada Kostivere lasteaeda. Lahendaks ka Haljava kandi probleemi.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Rahvamaja – puudub kandis

Lahendus: rajada kanti rahvamaja Kostivere renoveerimist vajava mõisahoone baasil. Rahvamaja teenindaks ka naaberkantide elanikke.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: bussiliiklus Kostiverest tipuajal piisav. Lisada hilisõhtuseid väljumisi. Busside väljumisi Parasmäelt suurendada kuuele korrale.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Põhiharidus – Seoses Kaitseministeeriumi kavaga tuua Tallinnas paiknevad väeosad Jägala külla, mille käigus luuakse koha peal uusi töökohti, on oodata elanike arvu kasvu piirkonnas. See omakorda kasvatab Kostivere kooli koormust. Selle kava realiseerumisel laiendada Kostivere kooli.

21) *Loo kant*

Tüüp: linnalähedane keskuskant (LKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Loo Kultuurikeskus.

Asustusüksused: Loo alevik, Iru, Liivamäe, Maardu, Nehatu ja Saha külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 2202

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 2078

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus ülekoormatud.

Lahendus: laiendada lasteaeda.

Spordisaal – koolil puudub võimla.

Lahendus: rajada kooli juurde spordihoone, mis teenindaks tervet kanti.

Kultuurikeskus – ei vasta vajadustele.

Lahendus: Kultuurikeskus üle viia suurematesse ruumidesse.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: lisada hilisõhtuseid väljumisi. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega. Tagada Saha külas teede läbitavus normaalbussiga. Rajada Loo-Saha-Lagedi-Loo kergliiklustee.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport – ohuks kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

Seltsimaja, lastehoid/alusharidus – Eraldatuse tõttu on kasvavas Iru külas teenused halvasti

kättesaadavad. Nõudluse kasvades rajada seltsimaja-külakeskus ning lasteaed Iru külasse.

22) Neeme kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Neeme rahvamaja kõrts, remonditav sadam.

Asustusüksused: Ihasalu ja Neeme külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 156

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 268

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus ülekoormatud.

Lahendus: laiendada lasteaeda.

Algharidus – koolil puuduvad omad ruumid.

Lahendus: rajada algkoolihoone koos spordiväljakuga.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus vallakeskusega 8 korda päevas. Ühistranspordigraafikud ühtlustada.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Keila vald

Kandid

Keila vallas on eristatud 6 kanti.

Keila-Joa moodustab sisuliselt ühtse kandi Türisaluga Harku vallas.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Keila valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

23) Karjaküla kant

Tüüp: linnade lähimbrus (LÜ)

Kandisisene tõmbekeskus: Puudub. Perspektiivis seltsimaja.

Asustusüksused: Karjaküla alevik, Keelva, Tõmmiku ja Valkse külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 515

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 559

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Seltsimaja – kandis puudub.

Lahendus: rajada kanti seltsimaja.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Keilaga 8 korda päevas. Rajada kergliiklustee Keilani - see lahendaks suure osa ühistranspordivajadusest.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

24) Keila-Joa kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Keila-Joa kauplus.

Asustusüksused: Keila-Joa alevik ja Meremõisa küla.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 466

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 485
Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – kandis puudub. Lähimad ülekoormatud

Lahendus: rajada kanti lasteaed või lasteaed-alkkool. See lahendaks ka Türisalu kandi probleemi.

Raamatukogu – kandis puudub.

Lahendus: rajada kanti rahvamaja koos raamatukoguga.

Rahvamaja – kandis puudub.

Lahendus: rajada kanti rahvamaja koos raamatukoguga.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühendus Keilaga vähemalt 4 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport – ohuks kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

25) Klooga kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Kultuuri- ja noortekeskus ning raamatukogu.

Asustusüksused: Klooga alevik, Laoküla ja Põllküla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1072

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1170

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus ülekoormatud

Lahendus: laiendada lasteaeda.

Põhiharidus – puudub kandis.

Lahendus: luua liitklassidega põhikool algkooli baasil.

Koolistaadion – puudub kandis.

Lahendus: rajada koolistaadion loodava põhikooli juurde.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Keila-Joa suunal vähemalt 2 korda päevas. Rajada kergliiklustee Keila-Joani. Raudteejaamades tagada parkimine autodele ja jalgratastele.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

26) Kloogaranna kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Treppoja kauplus.

Asustusüksused: Illurma, Kersalu, Kloogaranna, Tuulna külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 274

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 534

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus ülekoormatud. Probleemiks ühistransport.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust. Rajada Keila-Joa kanti lasteaed.

Ühistransport – ei vasta vajadustele. Juurepääs peatustesse raskendatud.

Lahendus: tagada ühendus Keila-Joa suunal vähemalt 2 korda päevas. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega. Rajada kergliiklustee Keila-Joani.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

27) Laulasmaa kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisene tõmbekeskus: Laulasmaa kool ja raamatukogu.

Asustusüksused: Käesalu, Laulasmaa ja Lohusalu külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 552

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 779

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: organiseerida lastehoid kandis.

Spordisaal – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti (kooli juurde) spordisaal.

Koolistaadion – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti (kooli juurde) koolistaadion.

Esmatarbekaubad – puudub kandis.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: tagada ühendus Lohusalu külast Keila suunal 4 korda päevas. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega. Rajada kergliiklustee Keila-Joa ja Klooga suunal.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport - ohuks kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

28) Lehola kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisene tõmbekeskus: Raamatukogu ja kool. Ohu külatuba.

Asustusüksused: Kulna, Lehola, Maeru, Nahkjala, Niitvälja ja Ohtu külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 994

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1038

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti seltsimaja.

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: tagada ühendus Ohtu külast Haapsalu mnt suunal 4 korda päevas. Rajada kergliiklustee Lehola ja Keila vahele.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Kernu vald

Kandidid

Kernu vald koosneb kahest selgelt eristatavast liitpaikkonnast: Haiba-Kernu ja Laitse-Ruila.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Kernu valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

29) Haiba-Kernu kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Kernu valla rahvamaja Haibas.

Asustusüksused: Haiba, Kernu, Kirikla, Kohatu, Kustja, Metsanurga ja Mõnuste külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 795

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 815

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus ülekoormatud.

Lahendus: laiendada lasteaeda.

Spordisaal – spordisaal puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti (kooli juurde) spordisaal.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: välja ehitada koolistaadion.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Tallinna suunal 12 korda päevas. Tagada valla sisese liini väljumine 4 korda päevas. Ühistranspordigraafikud ühtlustada.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport - ohuks kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

30) Laitse-Ruila kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Ruila Põhikool, Laitse seltsimaja.

Asustusüksused: Allika, Hingu, Kaasiku, Kabila, Kibuna, Laitse, Muusika, Pohla, Ruila ja Vansi külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 891

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1256

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis.

Lahendus: rajada lasteaed kanti.

Spordisaal – spordisaal puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti (Ruila põhikooli juurde) spordisaal.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: välja ehitada koolistaadion.

Postiteenus – postkontor kandis likvideeriti.

Lahendus: tagada teenus frantsiisilepingu alusel.

Ühistransport – ühendus vallakeskusega ei vasta vajadustele.

Lahendus: Tagada valla sisese liini väljumine 4 korda päevas. Ühistranspordigraafikud ühtlustada.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Kiili vald

Kandidid

Kiili vallas on eristatud kolm kanti, millest Kiili on keskne.

Luige kandil on otseseosed Tallinnaga, samuti seosed Tammejärve külaga Saku vallast.

Vaela küla jaguneb Kiili ja Luige kandi vahel, elanikkonna arv jaotub vastavalt 60% ja 40% (piiriks Tallinna ringtee).

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Kiili valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

31) Kiili kant

Tüüp: linnalähedane keskuskant (LKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Kiili rahvamaja, kool, raamatukogu.

Asustusüksused: Kiili alev, Lähkse, Mõisaküla, Sausti ja Vaela (osaliselt) külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: ~1269

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: ~2139

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud

Lahendus: rajada lasteaiad Luige kanti (Kangru alevikku) ja Nabala kanti.

Perearst – teenus üle koormatud.

Lahendus: rajada tervisekeskus, kuhu koondatakse kõik peamised terviseteenused, sealhulgas perearstikeskus.

Raamatukogu – hetkel asub rendipinnal.

Lahendus: rajada vallakeskuse vabadesse ruumidesse polüfunktsionaalne vaba aja keskus, kus on raamatukogu, noortekeskus, laste päevakeskus, huvikool, elukestva õppe keskus jne.

Spordisaal – ei vasta vajadustele.

Lahendus: rajada Kiili alevisse täismõõtmetes spordihoone.

Ujula – puudub vallas

Lahendus: rajada Kiili alevisse ujula.

Koolistaadion – ei vasta kooli vajadustele.

Lahendus: rajada Kiili alevisse täismõõtmetes jalgpalli ja kergejõustikustaadion ning avalikke spordiväljakuid.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: suurendada busside väljumiste arvu tiptundidel ja nädalavahetustel.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport - ohuks kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

32) Luige kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisisene tõmbekeskus: Kangru alevik, ruume tegutsemiseks pole.

Asustusüksused: Kangru ja Luige alevikud, Vaela küla (osaliselt).

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: ~ 645

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: ~ 1372

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Lähimad üle koormatud.

Lahendus: rajada kanti (Kangru alevikku) lasteaed.

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada külakeskused Kangru alevikku (koos lasteaiaga) ja Luige alevikku (koostöös

erakapitaliga rajatavasse kaubandus-teeninduskeskusesse).

Esmatarbekaubad – puudub kandis.

Lahendus: koostöös erakapitaliga rajada kaubandus-teeninduskeskus kaupluse ja muude teenustega.

Spordiväljak – olemasolevad platsid ei vasta vajadustele.

Lahendus: rajada kanti täiendavaid spordiplatse.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: suurendada busside väljumiste arvu tipptundidel ja nädalavahetustel. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport - ohuks kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

33) Nabala kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Paekna Vennastekoguduse palvemaja.

Asustusüksused: Arusta, Kurevere, Metsanurga, Nabala, Paekna, Piissoo, Sookaera, Sõgula ja Sõmeru külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 461

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 565

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Lähimad üle koormatud.

Lahendus: rajada kanti lasteaed.

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada Nabalasse külakeskus koos spordiväljakuga.

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada Nabalasse külakeskus koos spordiväljakuga.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: suurendada busside väljumiste arvu. Luua bussiring Kiili – Nabala – Paekna – Kiili. Tagada ühistranspordiliinidele tolmuvabad teed.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport - ohuks kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

Kose vald

Kandid

Kose vald koosneb neljast selgelt eristuvast kandist: Oru, Kose-Uuemõisa, Ravila ja Kose.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Kose valla rahvastikumuutuste suund pigem kasvav.

34) Kose kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Kose Päevakeskus, Kose Raamatukogu.

Asustusüksused: Kose alevik, Ahisilla, Karla, Kuivajõe, Liiva, Nõmbra, Sõmeru ja Viskla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 2793

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 2751

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud

Lahendus: rekonstrueerida endise Teeninduskooli hoone multifunktsionaalseks keskuseks, kus paikneksid Kose Gümnaasiumi algkooli osa, Kose lasteaia vanemad rühmad, Kose raamatukogu ja Kose Rahvamaja noortekeskuse ja huviharidusega.

Kultuurikeskus – sobivad ruumid puuduvad.

Lahendus: rekonstrueerida endise Teeninduskooli hoone multifunktsionaalseks keskuseks, kus paikneksid Kose Gümnaasiumi algkooli osa, Kose lasteaia vanemad rühmad, Kose raamatukogu ja Kose Kultuurikeskus noortekeskuse ja huviharidusega.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: ühistranspordigraafikud ühtlustada. Liinid optimeerida. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport - ohuks kaugliinide võimalik sulgumine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

35) Kose-Uuemõisa kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: Kose-Uuemõisa külakeskus.

Asustusüksused: Kose-Uuemõisa alevik, Kolu, Krei, Saula ja Tade külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1315

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1315

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti seltsimaja koos päevakeskusega.

Päevakeskus – puudub kandis.

Lahendus: tagada teenus rajatava seltsimaja baasil.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Lastehoid/alusharidus – piirkonna elanike arvu kasvamise korral on teenus üle koormatud. Kose-Uuemõisa lasteaed-alkooli 4. klassi ületoomine Kosele annaks lasteaiale ruumi juurde.

36) Oru kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: Oru külakeskus.

Asustusüksused: Kanavere, Kata, Nõrava, Oru, Tammiku ja Tuhala külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 748

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 774

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: ühistranspordigraafikud ühtlustada. Liinid optimeerida. Suurendada busside väljumiste arvu kaheksale. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

37) Ravila kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: Küla- ja noortekeskus.

Asustusüksused: Ravila alevik, Palvere, Raveliku, Vardja, Vilama ja Võlle külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 983

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 901

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: ühistranspordigraafikud ühtlustada. Liinid optimeerida. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport - ohuks kaugliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

Kuusalu vald

Kandidid

Kuusalu vald koosneb 15 kandist, millest Kuusalu ja Kiiu jagavad keskuse funktsioone.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Kuusalu valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

38) Andineeme kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: puudub. Tõmme Kuusalu suunas.

Asustusüksused: Andineeme, Tsitre ja Pudisoo külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 51

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 90

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Lähimad üle koormatud

Lahendus: rajada lasteaed Kiiu kanti.

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

39) Hirvli kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: Hirvli raamatukogu.

Asustusüksused: Aru, Hirvli, Kosu, Kursi ja Sigula külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 195

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 227

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Lähim (Kuusalu) üle koormatud. Probleemiks ühistransport.

Lahendus: lasteaia rajamine Kiiu kanti vähendaks Kuusalu koormust. Parandada ühistranspordi korraldust.

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: lahendada raamatukogu baasil.

Perearst – probleemiks ühistransport.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Ravimimüük (apteek) – probleemiks ühistransport.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Kuusallu 4 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

40) Joaveski kant

Tüüp: ääremaa kant (ÄK)

Kandisene tõmbekeskus: puudub. Teenus Kõnnu seltsimajas.

Asustusüksused: Joaveski ja Nõmmeveski külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 60

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 49

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kahanev.

Probleemsed teenused:

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Loksa ja Kuusalu suunal 2 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

41) Juminda kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisene tõmbekeskus: Leesi rahvamaja.

Asustusüksused: Hara, Juminda, Kiiu-Aabla, Kolga-Aabla, Leesi, Pedaspea, Tammistu, Tapurla ja Virve külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 363

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 406

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Loksa suunal 6 korda päevas. Ühistranspordigraafikud ühtlustada.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Lastehoid/alusharidus – elanike arvu kasvades kaaluda lasteaia taasavamist kandis.

42) Kahala kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisene tõmbekeskus: Oldoja külaplats. Tõmme Kolga suunas.

Asustusüksused: Kahala, Mustametsa, Muuksi, Soorinna, Uuri ja Vahastu külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 337

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 470

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti seltsimaja.

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Loksa ja Kuusalu suundadel 12 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

43) Kiiu kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: vallamaja, kauplus. Täidab keskuse rolli koos Kuusaluga.

Asustusüksused: Kiiu alevik, Allika, Mäepea ja Põhja külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1108

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1213

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti lasteaed.

Ühistransport – halb juurdepääs peatustele.

Lahendus: tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

44) Kudasoo kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: puudub.

Asustusüksused: Haavakannu, Kaberla, Kudasoo, Külmaallika, Rummu ja Saunja külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 295

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 320

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Kuusalu lasteaed üle koormatud.

Lahendus: rajada Kiiu kanti lasteaed.

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti seltsimaja.

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühendus vallakeskusega 4 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

45) Kolga kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: puudub. Teenus Kolgaküla rahvamajas.

Asustusüksused: Kolga alevik.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 527

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 510

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Loksa ja Kuusalu suundadel 12 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Keskharidus – koolireformi tõttu võib kaduda Kolga Keskkoolist keskkooli aste.

46) Kolgaküla kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisene tõmbekeskus: Kolgaküla rahvamaja. Tõmme Loksa linna suunas.

Asustusüksused: Kolgaküla, Kotka ja Loksa külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 240

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 261

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

47) Kuusalu kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisene tõmbekeskus: Kuusalu rahvamaja, spordikeskus, tervisekeskus.

Asustusüksused: Kuusalu alevik, Ilmastalu, Kupu, Kuusalu, Rehatse ja Sõitme külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1577

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1634

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: rajada Kiiu kanti lasteaed. rajada Kiiu kanti lasteaed. Väheneb Kuusalu lasteaia koormus.

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: tagada ühendus maakonnakeskusega 25 korda päevas. Tagada juurdepääs peatustesse kergliiklusteedega. Tagada ümberistumisterminal Kuusalu keskses. Luua Kuusalu-Valkla-Salmistu toitev liin (u kuus korda päevas).

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Algharidus, põhiharidus, keskhariidus - piirkonna jätkuva kasvamise korral on teenus üle koormatud. Teenuse tagamiseks rajada Kuusalu Keskkoolile juurdeehitus. Samuti vajab laiendamist õpilaskodu.

48) Kõnnu kant

Tüüp: ääremaa kant (ÄK)

Kandisene tõmbekeskus: seltsimaja, raamatukogu.

Asustusüksused: Kalme, Kemba, Kõnnu, Liiapeksi ja Murksi külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 178

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 179

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Loksa ja Kuusalu suundadel 2 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

49) Polügoni kant

Tüüp: ääremaa kant (ÄK)

Kandisene tõmbekeskus: väga hõredalt asustatud ala.

Asustusüksused: Koitjärve, Kolgu, Pala, Suru ja Tõreska külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 8

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 9

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kahanev.

Probleemsed teenused:

Erandolukorras olev kant, kuna on väga vähe elanikke suurel alal. Teenused puuduvad.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

50) Pärисpea kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: Viinistu rahvamaja, Pärисpea rahvamaja.

Asustusüksused: Kasispea, Pärисpea, Suurpea, Tammispea, Turbuneeme, Vihasoo ja Viinistu külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 907

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 905

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: tagada hilisõhtune väljumine Tallinna.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

51) Valgejõe kant

Tüüp: ääremaa kant (ÄK)

Kandisisene tõmbekeskus: Valgejõe seltsimaja.

Asustusüksused: Parksi, Valgejõe ja Vanaküla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 105

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 123

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kahanev.

Probleemsed teenused:

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Loksa ja Kuusalu suunal 2 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

52) Valkla kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: Baptisti koguduse palvela.

Asustusüksused: Valkla ja Salmistu külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 692

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 636

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus vallakeskusega 6 korda päevas (pikendada avalikke liine). Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega. Rajada kergliiklustee Kuusaluni.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Kõue vald

Kandid

Kõue vallas on eristatud 4 kanti, neist kaks keskset ja kaks perifeersed. Ardu ja Habaja on kesksed, väheseid omavahelisi seoseid omavadandid (seosed kummalgi eraldi eelkõige Kosega)

Kõuel on seosed nii Ardu kui Habajaga.

Paunkülal on seosed nii Ardu kui ka paralleelselt Kosega.

Saarnakõrve ja Vanamõisa küladel Ardu kandis on territoriaalsed seosed Mustla kandiga Paide vallast (kihelkonnapiir läks siiski ajalooliselt praeguse piiri mööda).

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Kõue valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

53) Ardu kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Ardu kool, raamatukogu.

Asustusüksused: Ardu, Kõrvenurga, Nõmmeri, Saarnakõrve, Silmsi ja Vanamõisa külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 656

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 694

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Koolistaadion – ei vasta kooli vajadustele.

Lahendus: kooli juurde välja ehitada koolistaadion.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: suurendada busside väljumiste arvu nädalavahetustel. Tagada toitvad liinid Kosele. Ühistranspordigraafikud ühtlustada. Tagada juurdepääs peatustesse kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport - ohuks kaugliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

54) Habaja kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Habaja Külakeskus.

Asustusüksused: Alansi, Habaja, Harmi, Kantküla, Kirivalla, Lutsu, Lööra, Marguse, Ojasoo, Riidamäe, Säasküla, Uueveski ja Äksi külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 666

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 621

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kasvav.

Probleemsed teenused:

Perearst – ruumid ei vasta nõuetele.

Lahendus: rajada polüfunktsionaalne keskus Habaja Külakeskuse baasil, mis pakuks erinevaid teenuseid, sealhulgas perearstikeskuse, raamatukogu, seltsimaja ja postiteenust.

Postiteenus – postkontor suletakse.

Lahendus: rajada poliüfunktsionaalne keskus Habaja Külakeskuse baasil, mis pakuks erinevaid teenuseid, sealhulgas perearstikeskuse, raamatukogu, seltsimaja ja postiteenust.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Kosele 3 korda päevas. Tagada ühistranspordiühendus vallakeskusega 4 korda päevas. Ühistranspordigraafikud ühtlustada. Tagada juurdepääs peatustesse kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

55) Kõue kant

Tüüp: ääremaa kant (ÄK)

Kandisene tõmbekeskus: Kõue rahvamaja.

Asustusüksused: Aela, Kadja, Katsina, Kukepala, Kõue, Nutu, Pala, Paunaste, Rava, Triigi, Vahetüki ja Virla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 152

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 178

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Probleem ühistranspordis.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus vallakeskusega 4 korda päevas. Tagada juurdepääs peatustesse kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

56) Paunküla kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisene tõmbekeskus: Paunküla spordikeskus.

Asustusüksused: Kiruverre, Laane, Leistu, Paunküla, Puusepa, Rõõsa ja Sae külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 242

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 181

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kahanev.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti seltsimaja.

Ühistransport - juurdepääs bussipeatustele ei vasta nõuetele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus vallakeskusega 4 korda päevas. Tagada juurdepääs peatustesse kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Nissi vald

Kandid

Nissi vallas on eristatud 2 kesket kanti: Riisipere ja Turba.

Eeldatav rahvastikum muutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Nissi valla rahvastikum muutuste suund stabiilne.

57) Riisipere kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisene tõmbekeskus: Riisipere kultuurimaja, Nissi kirik.

Asustusüksused: Riisipere alevik, Aude, Jaanika, Madila, Munalaskme, Mustu, Odulemma, Vilumäe ja Ürjaste külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1526

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1443

Eeldatav rahvastikum muutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus ei vasta nõuetele. Probleemiks ka ühistransport.

Lahendus: Riisipere lasteaia hoone renoveerimine, söimerühma loomine. Parandada ühistranspordi korraldust.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: parandada raudtee infrastruktuuri kiiruste tõstmiseks. Ühistranspordigraafikud ühtlustada. Tagada vallas ettevedu rongile 4 korda päevas. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ravimimüük – oht apteegi sulgemisele. Sel juhul tagada teenuse kättesaadavus ühistranspordiga.

58) Turba kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisene tõmbekeskus: Turba kultuurimaja, Ellamaa klubi, Lehetu külakeskus.

Asustusüksused: Turba alevik, Ellamaa, Kivitammi, Lehetu, Lepaste, Nurme, Rehemäe, Siimika, Tabara ja Viruküla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1825

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1818

Eeldatav rahvastikum muutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus ei vasta nõuetele. Probleemiks ka ühistransport.

Lahendus: Turba lasteaia hoone renoveerida, luua söimerühm. Parandada ühistranspordi korraldust.

Keskharidus – kooli juures puudub õpilaskodu.

Lahendus: rajada õpilaskodu Turba gümnaasiumi juurde.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Esmatarbekaubad – kaugematest küladest halb juurdepääs ühistranspordiga.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: Pikendada raudteeühendus Turbani. Parandada raudtee infrastruktuuri kiiruste tõstmiseks. Ühistranspordigraafikud ühtlustada. Tagada vallas ettevedu rongile 4 korda päevas. Tagada peatustesse juurdepääs kergliiklusteedega.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Padise vald

Kandidid

Padise vallas on eristatud 4 kanti, neist kaks keskset: Padise ja Harju-Risti, kummagagi on otseselt seotud vastavalt Madise ja Vihterpalu kandidid.

Madise kandiga on ajalooliselt seotud ka Laoküla küla Keila vallast.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Padise valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

59) Harju-Risti kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Risti kool ja raamatukogu.

Asustusüksused: Altküla, Harju.Risti, Hatu, Kurkse, Kõmmaste, Pae ja Vilivalla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 733

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 731

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus ei vasta nõuetele.

Lahendus: leida lasteaiale uued ruumid või ehitada uus hoone.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: välja ehitada koolistaadion.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Keila suunal 12 korda päevas. Tagada ühistranspordiühendus Kurkse küla, kandikeskuse ja vallakeskuse vahel 4 korda päevas. Tagada tolmuvabad teed lõikudel, kus liigub ühistransport.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

60) Madise kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: koguduse maja.

Asustusüksused: Karilepa, Langa, Madise ja Suurküla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 176

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 200

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Sportiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti sportiväljak.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

61) Padise kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Padise Rahvamaja.

Asustusüksused: Audevälja, Kasepere, Kobru, Laane, Metslõugu, Määra ja Padise külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 696

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 767

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Keila suunal 20 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

62) Vihterpalu kant

Tüüp: ääremaa kant (ÄK)

Kandisisene tõmbekeskus: Puuna pood.

Asustusüksused: Alliklepa, Keibu, Pedase, Vihterpalu, Vintse ja Ängelma külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 169

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 191

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kahanev.

Probleemsed teenused:

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Keila suunal 6 korda päevas. Tagada tolmuwabaid teed lõikudel, kus liigub ühistransport.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Raasiku vald

Kandid

Raasiku vallas on eristatud 3 kanti.

Pikavere kant on seotud Salu külaga Rae vallas (ajalooliselt üks kant).

Raasiku kui keskusega on seosed Haljava ja Jõelähtme kantidel Jõelähtme vallas ning Parila kandil Anija vallas.

Aruküla on teine keskuskant.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Raasiku valla rahvastikumuutuste suund pigem kasvav.

63) Aruküla kant

Tüüp: linnalähedane keskuskant (LKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Aruküla rahvamaja.

Asustusüksused: Aruküla alevik, Igavere, Järsi, Kalesi, Kulli, Kurgla ja Peningi külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 2612

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 2783

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: laiendada lasteaeda. Selleks ehitada põhikoolile juurdeehitus ja põhikooli lasteaia ruumides paiknev osa sinna kolida. Rajada lasteaed ka Pikavere kanti.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Päevakeskus – puudub kandis ja ka vallas.

Lahendus: rajada päevakeskus koostöös erasektoriga

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

64) Pikavere kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Pikavere Põhikool.

Asustusüksused: Härma, Kiviloo, Mallavere, Perila, Pikavere ja Rätla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 439

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 481

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus puudub kandis. Lähimad üle koormatud. Probleemiks ka ühistransport.

Lahendus: rajada kanti lasteaed (põhikooli juurde). See vähendaks ka Aruküla ja Raasiku lasteaedade koormust. Paranda ühistranspordi korraldust.

Koolistaadion – põhikooli juures puudub koolistaadion.

Lahendus: rajada põhikooli juurde koolistaadion.

Perearst ja ravimimüük (apteek) – puudub kandis. Probleemiks ühistransport.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Aruküla ja Raasikuga 4 korda päevas. Tagada Kiviloo küla juures bussi ümberkeeramiskoht.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

65) Raasiku kant

Tüüp: linnalähedane keskuskant (LKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Raasiku Rahvamaja.

Asustusüksused: Raasiku alevik ja Tõhelgi küla.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1378

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1396

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: laiendada lasteaeda. Rajada lasteaed ka Pikavere kanti.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Pangateenus – puudub kandis.

Lahendus: paigaldada sularahaautomaat.

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: suurendada rongide väljumiste arvu kuueteistkümmele. Tagada hilisõhtune ühistranspordiühendus. Raudteejaamas tagada parkimine autodele ja jalgratastele.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Rae vald

Kandid

Rae vallas on eristatud 4 kanti.

Peetri kant omab otseseid Tallinnaga, ülejäänutel on tugev keskasula.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Rae valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

66) Jüri kant

Tüüp: linnalähedane keskuskant (LKK)

Kandisene tõmbekeskus: Rae Kultuurikeskus, spordikeskus, raamatukogu, vana Rae seltsimaja.

Asustusüksused: Jüri alevik, Aaviku, Karla, Kautjala, Kurna, Lehmja, Limu, Pajupea, Patika, Pildiküla, Seli, Vaskjala ja Veskitaguse külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 3705

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 4978

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Põhiharidus – Jüri Gümnaasium üle koormatud.

Lahendus: rajada põhikool Peetri kanti. See vähendaks Jüri gümnaasiumi koormust.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Lastehoid/alusharidus – piirkonna jätkuva kasvamise korral on teenus üle koormatud. Teenuse tagamiseks rajada kas Jüri või Lagedi kanti uus lasteaed.

67) Lagedi kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisene tõmbekeskus: Lagedi raamatukogu, kool

Asustusüksused: Lagedi alevik, Kadaka, Kopli, Soodevahe, Tuulevälja, Veneküla ja Ülejõe külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1208

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1245

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti lasteaed. See leevendaks ka Jüri lasteaedade koormust.

Spordisaal – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordisaal.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Ühistransport – juurepääs peatustesse raskendatud

Lahendus: tagada juurepääs peatustesse kergliiklusteedega. Tagada võimalus kergliiklusteed mööda raudteed ületada.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

68) Peetri kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisene tõmbekeskus: rahvamaja ja kool (kui need valmivad).

Asustusüksused: Assaku alevik, Järveküla, Peetri ja Rae külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1605

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 3164

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: rakendada alternatiivseid lastehoiu võimalusi.

Rahvamaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti rahvamaja.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: Tagada Tallinn-Jüri liinide läbisõit Peetri külast ning lisada lõunaseid väljumisi. Tagada kergliiklusteed Vana-Tartu mnt äärde. Tagada võimalus kergliiklusteed mööda Tartu mnt-d ületada.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

69) Vaida kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: raamatukogu, kool.

Asustusüksused: Vaida alevik, Aruvalla, Salu, Suuresta, Suursoo, Urvaste ja Vaidasoo külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1460

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1472

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti seltsimaja.

Ühistransport – ei vasta vajadusele.

Lahendus: tagada bussidele ümberpööramiseks Vaida alevikus.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

Saku vald

Kandid

Saku vallas on eristatud 5 kanti, millest Saku on keskne.

Männikut ja suurel määral ka Kajamaad iseloomustavad otseseosed Tallinna linnaga.

Kanama-Tänassilma kanti otseseosed Tallinnaga, lisaks on Kanamal Saue linna ja Tänassilmal Laagri kandiga lähiseosed.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Saku valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

70) Kajamaa kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Kajamaa koolimaja.

Asustusüksused: Kajamaa, Kirdalu, Lokuti, Saustinõmme, Sookaera-Metsanurga ja Tõdva külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 389

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 422

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: tagada ühendus vallakeskusega 4 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Lastehoid/alusharidus – piirkonna kasvamise korral rakendada alternatiivseid lastehoiu võimalusi. Kuna Kajamaa kool võimaldab õppida ka erivajadustega lastel, on mõistlik sinna avada ka lasteaiarühm erivajadustega lastele, mis teenindaks kogu valda.

71) Kanama-Tänassilma kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisene tõmbekeskus: Tänassilma külal on tõmme Tallinna suunas, Kanama külal Saue linna suunas.

Asustusüksused: Jälgimäe, Kanama, Rahula ja Tänassilma külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 451

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 540

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Lähimad üle koormatud. Probleemiks ka ühistransport.

Lahendus: rajada koostöös Saue vallaga lasteaed Laagri kanti. Parandada ühistranspordi korraldust.

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Tallinn – Saku – Laagri teel 6 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

72) Kiisa-Kurtna kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisene tõmbekeskus: Kurtna Lasteaed-Koolimaja, Kiisa Rahvamaja.

Asustusüksused: Kiisa alevik, Kurtna, Roobuka ja Tagadi külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1221

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1407

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus vallakeskusega 6 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

73) Männiku kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisene tõmbekeskus: puudub. Tõmme Tallinna suunas. Tammejärve külal ka seosed Luige kandiga Kiili vallas.

Asustusüksused: Männiku ja Tammejärve külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 248

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 267

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis.

Lahendus: rakendada alternatiivseid lastehoiu võimalusi.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

74) Saku kant

Tüüp: linnalähedane keskuskant (LKK)

Kandisene tõmbekeskus: Saku Valla Maja (Saku Huvikeskus).

Asustusüksused: Saku alevik, Juuliku, Kasemetsa, Metsanurme, Tammemäe ja Üksnurme külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel:	4998
Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel:	5928
Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium):	pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Ühistransport – ei vasta vajadustele

Lahendus: kohandada rongide väljumisaegu töölkäivatele inimestele sobilikuks.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport – ohuks on kommertsliini võimalik sulgemine. Sellisel juhul tagada samaväärne teenus avaliku liiniga.

Saue vald

Kandid

Saue vallas on eristatud 5 kanti, millest Laagri ja Ääsmäe on keskse iseloomuga.

Saue ümbruse külad on otseselt seotud Saue linnaga, Valingu küla omab seoseid ka Keila linnaga.

Jõgisoo küla jaguneb Saue ümbruse ja Ääsmäe vahel, arvestades asjaolu, et külade lahkemejooned ei kajasta adekvaatselt tegelikku asustust.

Samal põhjusel jaguneb Alliku küla Saue ümbruse ja laagri vahel. Ajalooline Alliku küla paikneb Saue tagamaal, Samas on Alliku küla lahkemejoonte piires kujunenud uusasum Laagri külje all.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Saue valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

75) Hiiuru kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisisene tõmbekeskus: Hiiuru mõis.

Asustusüksused: Hiiuru, Kiia, Püha ja Vatsla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 744

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 860

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis.

Lahendus: rajada lasteaed kanti. See leevendaks ka Tutermaa ja Väana kantide probleeme Harku vallas.

Seltsimaja – ruumid ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia ruumid vastavusse nõuetega (teha Hiiuru mõisas kapitaalremont).

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada Harku ja Laagri suunal ühistranspordiühendus 6 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

76) Laagri kant

Tüüp: linnalähedane keskuskant (LKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Veskitammi Kultuurikeskus.

Asustusüksused: Laagri alevik ja Alliku küla (osaliselt).

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: ~ 4367

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: ~ 5317

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: rajada lasteaed kanti koostöös Saku vallaga.

Põhiharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: laiendada Laagri põhikooli.

Raamatukogu – teenus üle koormatud.

Lahendus: laiendada raamatukogu.

Perearst – teenus üle koormatud, ruumid nõuetele mittevastavad.

Lahendus: rajada uus perearstikeskus.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada Harku ja Laagri suunal ühendus 6 korda päevas. Tihendada rongiliiklust.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

77) Maidla kant

Tüüp: maaline kant (MK)

Kandisisene tõmbekeskus: Maidla seltsimaja.

Asustusüksused: Maidla ja Pärinurme külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 163

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 194

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis. Probleemiks ühistransport.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti spordiväljak.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada ühistranspordiühendus Kurtna ja Ääsmäe suundadel 4 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

78) Saue ümbruse kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisisene tõmbekeskus: Vanamõisa seltsimaja.

Asustusüksused: Aila, Alliku (osaliselt), Jõgisoo (osaliselt), Valingu ja Vanamõisa külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: ~ 831

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: ~ 1005

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: rajada kanti lasteaed.

Algharidus – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti algkool koostöös Saue linnaga.

Spordisaal – puudub kandis.

Lahendus: tagada kättesaadavus Saue linna ja Laagri kandi baasil.

Raamatukogu – puudub kandis.

Lahendus: tagada teenus raamatukogubussi või laenutuspunktiga.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagada kooliliinide töötamine ka koolivaheaegadel. Lisada hilisõhtuseid ronge Tallinnast.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport –kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

79) Ääsmäe kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisisene tõmbekeskus: Ääsmäe kool.

Asustusüksused: Jõgisoo (osaliselt), Koppelmaa, Pällu, Tagametsa, Tuula ja Ääsmäe külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: ~ 1235

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: ~ 1254

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Seltsimaja – Tuula küla omaette identiteediga, seal puudub seltsimaja.

Lahendus: rajada Tuula külla seltsimaja.

Rahvamaja – kandis puudub rahvamaja.

Lahendus: rajada kanti rahvamaja.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: tagadaühistranspordiühendus Keilaga 6 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Ühistransport – ohuks kommertsliinide võimalik sulgemine. Sel juhul tagada teenus avalike liinidega.

Vasalemma vald

Kandid

Vasalemma vald jaguneb kaheks kandiks. Vasalemma kant ja Rummu kant (Rummu ja Ämari spetsiifilise isoomuga tiheasustusala)

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Vasalemma valla rahvastikumuutuste suund pigem kasvav.

80) Rummu kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Vasalemma valla päevakeskus ja Ämari kool.

Asustusüksused: Rummu ja Ämari alevikud.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 4118*

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1650

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

*Rummu alevik: 2000. aasta rahvaloendusel loeti Rummu asuvates kinnipidamisasutustes viibinud kinnipeetavad Rummu aleviku elanikeks.

Probleemsed teenused:

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti multifunktsionaalne keskus, mis pakuks muuhulgas seltsimaja ja päevakeskuse teenust.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Ühistransport - juurepääs peatustesse raskendatud.

Lahendus: tagada juurepääs peatustesse kergliiklusteedega. Tagada kergliiklusteed valla alevike vahel, et lapsed turvaliselt kooli saaks.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

81) Vasalemma kant

Tüüp: maaline keskuskant (MKK)

Kandisisene tõmbekeskus: Vasalemma seltsimaja.

Asustusüksused: Vasalemma alevik, Lemmaru ja Vesiküla külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1057

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 1137

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Probleemsed teenused:

Seltsimaja – üle koormatud.

Lahendus: laiendada seltsimaja.

Spordisaal – puudub kandis.

Lahendus: rajada spordihoone kooli juurde.

Koolistaadion – ei vasta nõuetele.

Lahendus: viia koolistaadion vastavusse nõuetega.

Ühistransport - juurepääs peatustesse raskendatud.

Lahendus: tagada juurdepääs peatustesse kergliiklusteedega. Tagada kergliiklusteed valla alevike vahel, et lapsed turvaliselt kooli saaks.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

Lastehoid/alusharidus – piirkonna jätkuva kasvamise korral on teenus üle koormatud. Teenuse tagamiseks laiendada lasteaeda.

Viimsi vald

Kandid

Viimsi vallas on eristatud 8 kanti. Keskne kant on Viimsi-Haabneeme, kus vallakeskuse funktsioonid on jagunenud nii Viimsi kui Haabneeme alevike vahel.

Kaks kanti on saarelised: Prangli ja Naissaar. Viimasel puudub kogukonda moodustav püsiasiustus.

Eeldatav rahvastikumuutuste suund põhineb Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis toodud kantide elanikkonna koondindeksil, ega arvesta võimalikust rändest tulenevate muutustega. Rändestsenaariumi korral on Viimsi valla rahvastikumuutuste suund kasvav.

82) Kelvingi kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisisene tõmbekeskus: Kelvingi külakeskus.

Asustusüksused: Kelvingi küla.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 223

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 453

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kasvav.

Probleemsed teenused:

-

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

83) Muuga kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisisene tõmbekeskus: puudub. Tõmme Tallinna suunas.

Asustusüksused: Muuga küla.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 204

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 395

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – kandis puudub. Lähimad üle koormatud.

Lahendus: rajada kanti lasteaed – see leevendaks ka Äigrumäe kandi vajadust.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

84) Naissare kant

Tüüp: ääremaa kant (ÄK)

Kandisisene tõmbekeskus: kõrts endises Männiku külas, Kaljuste kontserdimaja endises Lõuna külas ja Rannarahva muuseumi filiaal.

Asustusüksused: Naissaare küla.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 5

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 9

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): stabiilne.

Erandolukorras olev kant oma saarelise iseloomu ja väga väikese elanike arvu tõttu.

Probleemsed teenused:

Ühistransport – ühendus mandriga raskendatud, kuna sadam on väga amortiseerunud.

Lahendus: korrastada sadam ja tagada regulaarne laevühendus.

Lisaks on probleemiks **elektrienergia püsivarustuse** puudumine.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

85) Prangli kant

Tüüp: ääremaa kant (ÄK)

Kandisisene tõmbekeskus: Prangli rahvamaja.

Asustusüksused: Idaotsa, Kelnase ja Lääneotsa külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 113

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 127

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kahanev.

Erandolukorras olev kant oma saarelise iseloomu tõttu.

Probleemsed teenused:

Koolistaadion – ei vasta kooli vajadustele.

Lahendus: ehitada välja kooliprogrammi täitmiseks vajalik koolistaadion.

Ühistransport – aastaringne püsiühendus mandriga puudub.

Lahendus: tagada aastaringne püsiühendus mandriga vastava jääklassiga laeva abil.

Lisaks on probleemiks **elektrienergiaga varustamine**.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

86) Pringi kant

Tüüp: linnade lähiümbrus (LÜ)

Kandisisene tõmbekeskus: Rannarahva muuseum, Püünsi kool.

Asustusüksused: Pringi, Püünsi ja Rohuneeme külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1669

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 2574

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: rajada kanti teine lasteaed või eralasteaed.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

87) Randvere kant

Tüüp: linnalähedane kant (LK)

Kandisene tõmbekeskus: Randvere Külakeskus.

Asustusüksused: Leppneeme, Metsakasti, Randvere ja Tammneeme külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 1141

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 2507

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: rajada kanti lasteaed-põhikool ja Muuga kanti lasteaed – see vähendaks Randere lasteaia koormust.

Põhiharidus – puudub kandis.

Lahendus: rajada kanti lasteaed-põhikool.

Koolistaadion – puudub kandis.

Lahendus: rajada koolistaadion koos lasteaed-põhikooliga.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

88) Viimsi-Haabneeme kant

Tüüp: linnalähedane keskuskant (LKK)

Kandisene tõmbekeskus: Viimsi Huvikeskus, Viimsi Keskkool, raamatukogu, spordihall.

Asustusüksused: Haabneeme ja Viimsi alevikud, Lubja, Miiduranna ja Pärnamäe külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 4458

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 8650

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: laiendada lasteaeda.

Algharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: rajada kanti lasteaed-alkool.

Põhiharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: rajada põhikooli tarbeks uus hoone Viimsi Keskkooli juurde.

Keskharidus – teenus üle koormatud.

Lahendus: rajada põhikooli tarbeks uus hoone Viimsi Keskkooli juurde.

Koolistaadion – puudub kooli juures.

Lahendus: ehitada välja nõuetele vastav koolistaadion.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

89) Äigrumäe kant

Tüüp: linnade lähiübrus (LÜ)

Kandisene tõmbekeskus: puudub. Tõmme Tallinna suunas.

Asustusüksused: Laiaküla ja Äigrumäe külad.

Elanike arv 31.03.2000 rahvaloenduse andmetel: 163

Elanike arv 01.11.2008 rahvastikuregistri andmetel: 495

Eeldatav rahvastikumuutuste suund (baasstsenaarium): pigem kasvav.

Probleemsed teenused:

Lastehoid/alusharidus – puudub kandis.

Lahendus: rajada Muuga kanti lasteaed – see tagaks teenuse kättesaadavuse.

Seltsimaja – puudub kandis.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Spordiväljak – puudub kandis.

Lahendus: parandada ühistranspordi korraldust.

Ühistransport – ei vasta vajadustele.

Lahendus: pikendada vallaliini Laiaküla külani. Tagada ühendus vallakeskusega 4 korda päevas.

Teenused, mille kättesaadavus võib halveneda:

-

4. TEENUSTE KÄTTESAADAVUSE PARANDAMISE MEETMED KANTIDES

4.1 Üldised meetmed kanditüüpide kaupa

Linnade lähiümbrus (LÜ)

Linnade lähiümbruse kantide hulka kuuluvad nii suuremate kui väiksemate linnade puhul maa-asulad, kus elanike arv on viimastel aastatel püsinud stabiilsena või kasvanud valglinnastumise tulemusena ning mille elanikud käivad valdavalt tööl ja teenuseid tarbima linnades, isegi kui teenused on oma vallas olemas. Teatud teenuste osas on nõudlus aga oluliselt kasvanud.

Valdavalt probleemsed teenused: lastehoid/alusharidus, ühistransport, seltsimaja.

1. *Lasteoid/alusharidus*. Avada kandis lasteaed. Kui lasteaeda ei ole või kui lasteaiakohti ei ole piisavalt, arendada kandis lapsehoiuteenust või tagada ühistransport selle teenuse tarbimiseks linnas ning kompenseerida lastevanematele kulud, mis kaasnevad teenuse tarbimisega teises omavalitsuses.
2. *Ühistransport*. Tihendada ühistranspordi väljumisi tiptundidel, lisada hilisõhtuseid väljumisi. Tagada vähemalt normtasandi teenindustase.
3. *Seltsimaja*. Rajada kanti seltsimaja. Kui kandis puudub nõudlus oma seltsimaja järele, tagada ühistransport selle teenuse tarbimiseks linnas või naaberkantides.

Linnalähedane keskuskant (LKK)

Linnalähedased keskuskandid on enamasti endiste ühismajandite keskused koos nende lähitagamaaga, mõnel juhul ka suuremad tööstusasulad või pikema aja vältel väljakujunenud satelliitasulad. Enamik sotsiaalse infrastruktuuri teenuseid on kandis olemas, keskuskant on teeninduskeskuseks ka teistele kantidele. Rahvaarv kandis on püsinud stabiilsena või kasvanud valglinnastumise tulemusena. Suur osa inimesi käib tööl keskuslinnades.

Valdavalt probleemsed teenused: lastehoid/alusharidus, haridus.

1. *Lasteoid/alusharidus*. Laiendada lasteaedu või koormuse vähendamiseks avada antud keskuse tagamaale jäävas kandis, kus on suurem nõudlus teenuse järele, oma lasteaed.
2. *Haridus*. Enam valglinnastunud kantides laiendada põhikooli osa või koormuse vähendamiseks avada antud keskuse tagamaale jäävas kandis, kus on suurem nõudlus teenuse järele, uus põhikool.

Linnalähedane kant (LK)

Muud linnalähedased kandidid asuvad linnaregioonis ja on enamasti endiste ühismajandite keskused koos nende lähitagamaaga, mõnel juhul ka väiksemad tööstusasulad või pikema aja vältel väljakujunenud väiksemad olulise tagamaata satelliitasulad. Rahvaarv kandis on aastakümnete vältel olnud stabiilne või mõnevõrra kasvanud. Tavaliselt ei ole need kandidid teeninduskeskusteks teistele kantidele. Suur osa inimesi käib tööl keskuslinnades.

Valdavalt probleemsed teenused: lastehoid/alusharidus, ühistransport, seltsimaja.

1. *Lasteoid/alusharidus*. Avada kandis lasteaed. Kui lasteaeda ei ole või kui lasteaiakohti ei ole piisavalt, arendada kandis lapsehoiuteenust või tagada ühistransport selle teenuse tarbimiseks lähimas keskuskandis.
2. *Ühistransport*. Tihendada ühistranspordi väljumisi tiptundidel, lisada hilisõhtuseid väljumisi. Tagada vähemalt normtasandi teenindustase.
3. *Seltsimaja*. Rajada kanti seltsimaja.

Maaline keskuskant (MKK)

Maalised keskuskandid asuvad väljaspool linnaregioonide piire. Valdavalt on need endiste ühismajandite keskused koos nende lähitagamaaga, Tallinnast kaugemal asuvate valdade

keskused. Rahvaarv on võrreldes 1990-ndate aastate algusega vähenenud, kuid viimistel aastatel stabiliseerunud. Enamasti on kohalikus keskasulas esindatud põhiline osa igapäevastest teenustest.

Valdavalt probleemsed teenused: lastehoid/alusharidus, spordisaal, ühistransport.

1. *Lastehoid/alusharidus*. Ehitada kanti uus lasteaiahoone või viia olemasoleva lasteaia ruumid vastavusse nõuetega. Kui lasteaeda ei ole või kui lasteaiakohti ei ole piisavalt, arendada kandis lapsehoiuteenust või tagada ühistransport selle teenuse tarbimiseks lähimas keskuskandis.
2. *Spordisaal*. Rajada kandis kooli juurde spordisaal.
3. *Ühistransport*. Tihendada ühistranspordi väljumisi tippundidel, lisada hilisõhtuseid väljumisi. Tagada vähemalt normtasandi teenindustase. Muuta tolmuvabaks teed, millel liigub ühistransport.

Maaline kant (MK)

Maalised kandidid asuvad väljaspool linnaregioonide piire. Valdavalt on need endiste ühismajandite keskused koos nende lähitagamaaga, mõnel juhul ka tööstusasulad. Rahvaarv on alates 1970ndatest aastatest vähenenud, rahvastik vananenud. Enamasti ei ole need kandidid teeninduskeskusteks teistele kantidele. Nendes kantides on igapäevastest teenustest esindatud vaid mõned. Teenuste kättesaadavusega seotud probleemid on suured, sest väheneva rahvastiku puhul on raske hoida tegevuses olemasolevaid teenindusasutusi, samas on transpordiühendus enamasti halb nii kohalike keskuskantide kui ka linnadega.

Valdavalt probleemsed teenused: lastehoid/alusharidus, perearst, ravimimüük, seltsimaja, spordiväljak, ühistransport.

1. *Lastehoid/alusharidus*. Lasteaia puudumisel leida võimalused lastehoiu korraldamiseks, alushariduse omandamise võimalust pakkuda vajajatele alg- või põhikooli juures (mitmefunktsiooniline keskus – lasteaed-alkool vms) või arendada lapsehoiuteenust.
2. *Perearst*. Säilitada perearstipraksis vallas (perearst + pereõde). Juhul kui perearstipunkti ähvardab sulgemine seetõttu, et perearst ei suuda eri piirkondades vastuvõtupunkte ülal pidada, on soovitatav omavalitsusel toetada perearstipraksise ülalpidamist.
3. *Ravimimüük*. Võimalusel avada ravimimüügipunkt (retseptiravimid ja käsimüügiravimid) perearstikeskuses või käsimüügiravimite müügipunkt kohalikus kaupluses.
4. *Seltsimaja*. Soodustada igati seltsitegevust, toetades seltsimaja ehitamist ja ülalpidamist.
5. *Spordiväljak*. Rajada külaplatsid, kus on võimalik vajadusel mängida sportlike mängu. Parandada ühistranspordiühendust keskuskantidega, kus asuvad spordiväljakud.
6. *Ühistransport*. Tagada maakonnakeskuses pakutavate teenuste kättesaadavus ühistranspordiga normtasandi tasemel. Et tagada piirkonna inimestele vallakeskuses pakutavate teenuste kättesaadavus, hoida õpilasliini käigus ka suvekuudel ja koolivaheaegadel vähemalt kord nädalas. Muuta tolmuvabaks teed, millel liigub ühistransport.

Ääremaakant (ÄK)

Ääremaa kantides on elanike arv üldjoontes alla 200, sageli isegi alla 100. Domineerib klassikaline hajaasustus, suuremad asulad puuduvad või on nende elanike arv ja osatähtsus kandis tagasihoidlik. Tegemist on kohalike ääremaadega põhiliste keskasulate suhtes. Elanike arv võib olla viimaste aastakümnete jooksul märgatavalt vähenenud. Vanuselist koosseisu iseloomustab tööeast vanemate inimeste suur osatähtsus ja laste vähesus. Ääremaakant ei ole tavaliselt keskuseks mõnele teisele kandile. Sotsiaalse infrastruktuuri objektid põhiliselt puuduvad. Teenuste kättesaadavusega seotud probleemid on suured, sest transpordiühendus ja ka teede olukord on enamasti halb.

Valdavalt probleemsed teenused: seltsimaja, spordiväljak, ühistransport.

1. *Seltsimaja*. Soodustada igati seltsitegevust, toetades seltsimaja ehitamist ja ülalpidamist.
2. *Spordiväljak*. Rajada külaplatsid, kus on võimalik vajadusel mängida sportlike mängu. Parandada ühistranspordiühendust keskuskantidega, kus asuvad spordiväljakud.
3. *Ühistransport*. Tagada maakonnakeskuses ja vallakeskuses pakutavate teenuste kättesaadavus ühistranspordiga vastavalt baastasandi normile. Maakondlike bussiliinide sobimatuse korral tagada haridusteenuse (alg- ja põhiharidus) kättesaadavus valla

transpordiga. Õpilaste vedu korraldada ühistranspordiga põhimõttel, et õpilaste jalgsi teekond kodust bussipeatusesse ei oleks pikem kui 2 km (edasi-tagasi 4 km). Et tagada piirkonna inimestele vallakeskuses pakutavate teenuste kättesaadavus, hoida õpilasliini käigus ka suvekuudel ja koolivaheaegadel vähemalt kord nädalas. Muuta tolmuvabaks teed, millel liigub ühistransport.

4.2 Teenuste kättesaadavuse parandamise meetmed maakondlikul tasandil

4.2.1 Üldised soovitusel

Lastehoid

- Lastehoiu/päevahoiu puhul on oluline, et laps läheks aasta enne kooli lasteaeda (võib olla spetsiaalne rühm algkooli juures), sest lastehoid ei anna alusharidust. Toetada avaliku sektori poolt lapsehoiuteenuse pakkujaid ruumide rendi, sisustuse ja hooldustasude osas eeskätt kantides, kus on teenuse kättesaadavus halb.
- Puuetega laste kooli juurde korraldada ka puuetega laste päevahoiu teenus.

Haridus

- Toetada koolide juures asuvate spordirajatiste ehitamist ja renoveerimist.
- Rajada maapiirkondadest pärit gümnaasiumiõpilaste teenindamiseks õpilaskodusid. Õpilasele peab õpilaskodu koht olema riigi poolt finantseeritud.
- Kindlustada kõigis kohalikes omavalitsustes erivajadustega lastele ja noortele eripedagoogiline ning psühholoogiline nõustamine. Soodustada kohalike omavalitsuste koostööd selles valdkonnas.

Ühistransport

- Maksimaalse jalgsikäigu soovituslik pikkus bussipeatusse on 2 km.
- Liiklussagedus maakonna erinevates piirkondades sõltub konkreetsetest tingimustest ja reisijate vajadusest.
- Teenuste kättesaadavuse parandamiseks ühistranspordiga parandada teedevõrgu olukorda ja muuta tolmuvabaks teed, millel liigub ühistransport/õpilasliin.
- Väikesaarte teenindamiseks on vaja korrastada sealsed sadamad.

Ravimimüük

- Parandada lähima apteegi kättesaadavust ühistranspordivõrgu tihendamise abil.
- Korraldada nõuetele vastavate ruumide rajamine, kus mõni mujal juba tegutsev apteek saaks kokkulepitava regulaarsusega ravimeid müüa.
- Juhul, kui käsimüügiravimeid võimaldatakse müüa kauplustes jms kohtades, abistada neid ettevõtteid vastavate nõuete täitmisel ning luua võimalused suhelda apteegiga infotelefoni kaudu.
- Anda pereõele lisafunktsioon apteegist ravimite kättetoimetamiseks perearstipunkti kaudu.
- Tagada puuetega ja sotsiaalabi vajavatele inimeste varustamine ravimite jm teenustega kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajate või hooldustöötajate poolt.

Esmatarbekaubad

- Lähima kaupluse kättesaadavuse parandamine ühistranspordivõrgu tihendamise abil või nõudetranspordiga/nõudeliiniga poes käimiseks (näiteks kord nädalas).
- Toetada maalistesse keskuskantidesse kaupluste juurde nn teenuskeskuste väljaarendamist, kus võiks paikneda kauplus, makse- või sularahaterminal, postilett (frantsiisikontor), käsimüügiravimite lett, samuti avaliku interneti teenus, käsitöö müük, kohvik jne. Keskuste loomisel toetada erasektorit projektipõhiselt..

Päevakeskuse teenus

- Teenuse iseloomust tulenevalt jääb kättesaadavuse parandamine transpordihenduse parandamise teel lahendusena oluliselt alla päevakeskuste väljaarendamisele kohapeal.

Pangateenus

- Pangateenuse osutamine kaupluse või postkontori poolt.
- Pangabussi käivitamine.
- Lähima panga või pangaautomaadi kättesaadavuse parandamine ühistranspordivõrgu tihendamise abil.

Sporditeenus

- Toetada kandis, eriti koolide juures asuvate spordirajatiste ja lähiliikumisalade ehitamist ning renoveerimist riiklikest programmidest. Lähtuda põhimõttest, et koolistaadion peab olema iga gümnaasiumi juures ning võiks olla iga põhikooli juures.

Perearstiteenus

- Korraldada pereõdede iseseisev vastuvõtt, mis tagaks praktilise pikema lahtioleku.
- Perearstide leidmiseks maapiirkondadesse tagada riiklike toetuste süsteem neile kõrgharidusega spetsialistidele, kes on omandanud hariduse riigi kulul ja on andnud nõusoleku töötada maapiirkonnas vähemalt viis aastat.

Seltsimaja, rahvamaja, kultuurikeskus

- Tagada esmase kultuuriteenuse kättesaadavus, soodustades seltsimajade rajamist.
- Moodustada seltsimajade juurde teenuste ühildamise tulemusena polüfunktsionaalsed keskused (seltsimaja, avalik internetipunkt, noortekeskus, päeva/sotsiaalkeskus) – mitme funktsiooniga suhtluspunkt. Keskuste loomisel toetada erasektorit projektipõhiselt.
- Maakonnas välja töötada optimaalne rahvamajade ja kultuurikeskuste võrgustiku plaan.

Postiteenus

- Kauplustes, bensiinijaamades, külaraamatukogudes või nn teenuskeskustes arendada välja frantsiisikontorid.
- Postkontori või frantsiisikontori puudumisel tagada postiteenuse osutamine motokandena (kirjakandja, postibuss).
- Tagada universaalne postiteenuse kättesaadavus postkontoritest kaugemale jäävates piirkondades motokandega.

Sotsiaalelamispinnad

- Paljudes kohalikes omavalitsustes on sotsiaalelamispinnad väga halvas seisukorras või on nendest puudus. Lahenduseks oleks vastavate objektide projektipõhine toetamine vastava programmi kaudu.

4.2.2 Ülemaakondliku tähtsusega probleemsed sotsiaalteenused

Hooldekodud

- Paunküla Hooldekodu vajab laiendamist, kuna Oru Hooldekodu kliendid tulevad sinna üle. Oru hooldekodu reorganiseerida hooldusega seotud multifunktsionaalseks keskuseks.
- Munalaskme hooldekodu ei vasta enam vajadustele – Kernu, Nissi, Padise ja Vasalemma valdade koostööna (LEADER-tegevuspiirkond) projekteerida ning ehitada vanuritele kvaliteetse teenuse pakkumist võimaldav hooldekodu.
- Põhja-Eesti Regionaalhaigla Keila Haigla baasil luua integreeritud (ööpäevane) õendus-hoolduskodu, mis pakub ka hooldus- ja taastusravi teenuseid.
- Rajada Kuusalu valda Ida-Harjumaa tarbeks puuetega inimeste töökeskus (sarnane Keilas olevale) ning integreeritud (ööpäevane) õendus-hoolduskodu ja varjupaigateenus.
- Rajada hooldekodu koostöös erasektoriga Raasiku valda Pikavere kanti.

Lastekodud

- Haiba Lastekodu on vaja laiendada ja renoveerida. Väana Lastekodu likvideerimise tõttu on

nõudlus teenuse järele kasvanud.

Haridusteenus puuetega noortele

- Salu (Saue vald) koolile rajada uus hoone, kuna teenus on üle koormatud ning hoone ei vasta vajadustele. Salu Kool on mõeldud raske, sügava ja liitpuudega lastele neile võimetekohase hariduse andmiseks.

Rehabilitatsioon puuetega inimestele

- Rajada Haraka Kodu puuetega noortele Saue vallas Maidla küla keskus.
- Kaaluda Haraka kodu ja Salu kooli baasil puuetega inimeste reabilitatsioonikeskuse loomist Harjumaal.

4.2.3 Ettepanekud kehtiva reeglistiku muutmiseks

Ettepanek lastehoiu teenuse kättesaadavuse parandamiseks

- Toetada avaliku sektori poolt lapsehoiuteenuse pakkujaid ruumide rendi, sisustuse ja hooldustasude osas eeskätt kantides, kus on teenuse kättesaadavus halb.

Ettepanekud haridusteenuse kättesaadavuse parandamiseks

- Õpetajate leidmiseks maapiirkodadesse tagada riiklike toetuste süsteem neile kõrgharidusega spetsialistidele, kes on omandanud hariduse riigi kulul ja on andnud nõusoleku töötada maakoolis vähemalt viis aastat.
- Vähendada tervisekaitseõuetest (sotsiaalministri 27. aprilli 2001 määrus nr 36) ja avaliku kohaliku liiniveo teenindustaseme soovituslikest normidest (teede- ja sideministri 7. juuni 2000 määrus nr 41) tulenevat õpilaste jalgsi koolitee pikkust 3-lt kilomeetrilt 2-le kilomeetrile ja teha koolidele kohustuseks leida kõikide õpilaste jaoks võimalused isiklike asjade (spordi- ja õppevahendite) turvaliseks hoidmiseks koolis.
- Põhikooli säilitamine siduda lapse koolijõudmise ajaga (jalgsi 30 min või jalgsi koos ühistranspordiga 1 tund).
- Algkooli säilitamine siduda lapse koolijõudmise ajaga (jalgsi 20 min või jalgsi koos ühistranspordiga 50 min).

Ettepanekud ühistransporditeenuse parandamiseks

- Ülevaatamist ja muutmist vajab majandus- ja kommunikatsiooni ministri 17.12.2002. a määrus nr 45 „Teede seisundinõuded“ libedusetõrje normide osas.
- Täiendada avaliku kohaliku liiniveo teenindustaseme soovituslike norme – Harjumaal Ühistranspordikeskus koostöös Harju Maavalitsuse ja kohalike omavalitsustega on välja töötanud maakonnaliinide optimeerimiseks ja toimimiseks kriteeriumid (teenindustaseme normid), mis on ära toodud käesoleva planeeringu peatükis 4.3.1.

Ettepanekud ravimimüügi teenuse kättesaadavuse parandamiseks

- Muuta seadusandlust ravimite kättesaadavuse tagamiseks – st lubada apteekide ja ravimite müügipunktide rajamist senistest kriteeriumidest vabamalt (regionaalpoliitilistel kaalutlustel) ning toetada paindlikumaid ravimimüügi vorme. Maalistes keskuskantides on vajalik korraldada ravimimüügi teenuse (retsepti- ja käsimüügiravimid) pakkumise võimalus perearstipunktis ning lisaks käsimüügiravimite müügi võimalus kohalikes kauplustes.

Ettepanekud perearsti teenuse kättesaadavuse parandamiseks

- Perearstide leidmiseks maapiirkodadesse tagada riiklike toetuste süsteem neile kõrgharidusega spetsialistidele, kes on omandanud hariduse riigi kulul ja on andnud nõusoleku töötada maapiirkonnas vähemalt viis aastat.

4.2.4 Ettepanekud muuta rahastamissüsteemi

Lastehoid / alusharidus

- Eri vajadustega lasteaiastele luua eraldi rahastamiskeem.

Haridusteenus

- Suurendada õpilaskodudes riiklikult finantseeritavate õpilaskohtade pearaha, kuna osa õpilasi vajab õpilaskodu teenust ka nädalalõppudel ja õppeperioodi koolivaheaegadel.
- Eri vajadustega õpilastele (rehabilitatsiooniplaani olemasolul) luua eraldi rahastamisskeem.
- Väikekoolide püsima jäämiseks on otstarbekas, et koolide rahastamine ei toimuks pearahasüsteemi, vaid klassipõhise rahastamise alusel või neid süsteeme kombineerides.

Perearst/ravimimüük

- Perearstide rahastamisel korrastada koefitsentide süsteem – koefitsendid hajaastuse tingimustes (kaugus maakonnakeskusest, praksis mitmes kohalikus omavalitsuses, praksis koolis jms).
- Doteerida kohalike omavalitsuste eelarveid tagamaks transport nii hõreasustusega piirkondades perearsti juurde pääsemiseks kui ka kiirabiga keskusesse viidud haige tagasipääsemiseks kodukohta.
- Toetada kohalikke omavalitsusi perearsti vastuvõturuumi ülalpidamiskulude, perearsti transpordikulude ja vajaliku tehnika soetamise kulude katmisel.
- Probleemsetes kantides ravimimüügiteenust pakkuvatele proviisoritele luua lisatasude maksmise süsteem riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest.
- Esmatasandi arstiabi teenuse kättesaadavuse tagamiseks, eriti maapiirkonnas, ning perearstide ja -õdede koormuse normaliseerimiseks töötada analoogselt õpetajatega välja meedikute tööleasumise motivatsioonisüsteem, mis hõlmab nii rahalise stipendiumi kui ka ametikoteri andmist. Samuti kohustaks õppeasutuse riigieelarvelisel õppekohal lõpetanud spetsialisti lepinguga töötama teatud aja jooksul riigis poolt ettenähtud tegioonis õpitud erialal.

Vanurite hoolekanne - avahooldusteenus

- Toetada vanurite, ka dementsete, hoolekannet ning sotsiaalteenuste välja arendamist kui väga ressursimahukat ja spetsiifilist teenust riigieelarvest.

Esmatarbekaubad

- Võimaldada projektipõhiselt rahastada riiklikest abiprogrammidest multifunktsionaalsete keskuste väljaehitamiseks ka juhul, kui multifunktsionaalne keskus on eraomandis või multifunktsionaalset keskust kavandatakse rajada kaasomandis olevasse hoonesse, mille üks osa on eraomandis. Eraomandis olevat osa arvestada osaliselt kaasfinantseeringuna.

Ühistransport

- Soodustada õpilasliinide korraldamise üleandmist Harjumaa Ühistranspordikeskusele kohalike omavalitsuse poolt.
- Suurendada omavalitsuste tulubaasi kütuse aktsiisimaksu arvelt proportsionaalselt aktsiisimaksu laekumise suurenemisega, millega on võimalik rahastada ning teha nende kohalike teede tolmuvabaks muutmist, kus liigub ühistransport (loetelu esitatud käesoleva planeeringu peatükis 4.3.3).

4.2.5 Ettepanekud regionaalprogrammide algatamiseks

- Asutada maapiirkonnas tegutsevate kvalifitseeritud spetsialistide toetamise programm (õpetajad, ka koolieelsete lasteasutuste õpetajad, perearstid, proviisorid jms).
- Asutada ametikorterite programm avaliku teenistuse sotsiaalsfääri töötajate jaoks (õpetajad, perearstid, proviisorid, kultuuritöötajad jms).

4.3 Ettepanekud ühistranspordi teenuse parandamiseks

4.3.1 Ettepanekud Harjumaa ühistranspordi korralduse põhimõtete osas

Siin toodud normid on mõeldud kõigile Harju maakonna piirkondadele, v. a Tallinn.

Teenindustaseme normide kehtestamisel tuleks lähtuda teenindustaseme kolmetasandilisuse printsiibist. Teenindustaseme kolmetasandilisuse puhul lähtutakse põhimõttest, et erinevates piirkondades ja erinevate tingimuste (asustustihedus, tööhõive, vanuseline jaotumine jmt) juures teenindustase ja teenindustaseme normid jaotuvad selgelt erinevalt. Kõikide kantide või ühenduste puhul määratakse millise tasandi norme seal kohaldatakse. Tasandid paranevas järjestuses on järgmised:

1) **Baastasand**, millega rahuldatakse autot mitteomavate elanike kõige põhilisemad ühiskonna tegevuste paiknemisest tingitud liikumisvajadused (nt sõit kooli, sõit tööle jne). Kõigi Harjumaa kantide/külade jaoks peab olema tagatud vähemalt baastase. Lähtutakse eelkõige põhiliste sõiduvajaduste tagamisest.

2) **Normtasand**, millel pakutakse elanikele ühistranspordi teenuseid avaliku võimu poolt kindlaks määratud teenindustaseme normide põhjal ja kus liiklus on selgelt linnaline kohalik liiklus. Normtasemel iseloomustatakse piirkonna elanikke teenindavat ühistransporti teenindustaseme näitajate abil.

3) **Konkurentsitasand**, kus ühistranspordi teenused püütakse kindlaks määrata sõiduautoga konkurentsivõimelisel tasemel ja eesmärgiks on võrdse ja konkurentsivõimelise transpordisüsteemi loomine. Konkurentsitaseme puhul on ühistranspordi teenindustaseme kaalutluste aluseks võrdlus alternatiivsete liikumisviisidega, st põhiliselt sõiduautoga. Teenindustaseme normid peaksid hõlmama piisavalt liikuvust mõjutavaid tegureid.

Selles töös ei ole hinnatud, kui palju läheb mingi normi täitmine maksma, kuna see nõuaks eraldiseisvat põhjalikku uuringut.

1) Baastasand

Baastasandi normid kehtivad kõigi valla- ja linnaliinide puhul, kus ei ole kehtestatu normtasandi teenindustaseme norme. Baastasandi puhul kasutatakse sõiduvajaduse määratlemisel koduga seotud tegevusi. Baastasandil peaks tagatud olema järgmised sõiduvajadused:

- kooli sõidud vastavalt vajadusele;
- tööle sõidud keskusesse töötaja alguses ja lõpus;
- elukondlikud sõidud keskusesse iga päev (1 - 2 väljumist edasi-tagasi);
- tähtsamate kaugliikluse/maakonnaliikluse terminalide toitvad ühendused (maakonna keskusesse tööle sõitmise aegade, või muudel olulistel aegadel).

Baastasandil kehtestatakse ainult sageduse norm. Liinide planeerimisel lähtutakse nende sobivusest maakonna ühtsesse liinivõrku ja ümberistumise vajadusest.

Sagedus baastasandil

Määratakse liini(de) teeninduspiirkonnale. Kui piirkonda teenindab mitu paralleelset liini määratakse neile ühine sagedus. Piirkonna kohalikke ühendusi teenindavad liinid ühendatakse võimalusel toitvate liinidega ning koolibussiliini ühendatakse võimalusel alati kas toitva või põhiliiniga.

Piirkond, mida liin(id) teenindab	Minimaalne sagedus tööpäevas	Minimaalne sagedus laupäeval ja pühapäeval
Hajaasustuspiirkond	4-6	1-2

Liini mõjupiirkonda arvatakse kõik need külad, mida liin läbib ja kust toimub ettevedu toitvate liinidega. Sagedus sõltub keskuste arvust, kuhu inimesed tööle ja kooli sõidavad. Sõiduvajaduse puudumisel võib seda normi vähendada. Nõudebussisüsteemi olemasolul võib kõik toitvad liinid hajaasustuspiirkonnas asendada toitvate liinidena toimivate nõudebussi liinidega, ja ühtlasi suurendada väljumiste arvu normi.

1. Normile vastava sagedusega töötav tavaline toitev liin avatakse, kui nõudlus ületab 10-15 sõitjat maksimumtunnis maksimumsuunal või päevane nõudlus 40-100 sõitjat päevas maksimumsuunal.
2. Tavaline toitev liin uuselemupiirkonnas avatakse, kui nõudlus ületab 5-10 sõitjat maksimumtunnis maksimumsuunal või päevane nõudlus 30-60 sõitjat päevas maksimumsuunal. Planeeritav nõudlus peab võrduma tavalise toitva liini nõudlusega.
3. Nõudebussiliin avatakse piirkonnas, kus puudub tavaline toitev liin. Nõudebussiliinide avamine toimub nõudebussisüsteemi käivitamise käigus. Vastava projekti käigus töötakse välja ka nii nõudebussiliinide kui nõudebussipeatuste avamise kriteeriumid ning täpsustatakse tavalise toitva liini avamise kriteeriume.
4. Toitvate liinide ümberistumised peavad olema korraldatud, st põhiliini ja toitva liini sõiduplaanid on koordineeritud. Keskmise ümberistumisaeg ei tohi olla suurem kui 10 min bussiliikluses ja 15 min rongiliikluses.
5. Kui nõudlus on väiksem punktis 1 toodust väiksem kasutatakse normist väiksemat sagedust.

2) Normtasand

Normtasandi normidest lähtumine maakonna sõitjateveo planeerimisel peab tagama ühistranspordi osatähtsuse püsimise praegusel tasemel koos kulusäästlike lahendustega. Soovitav on Harjumaal normtasandil alates 2008. a kehtestada järgmised normid:

1. Kättesaadavus: a) transpordiliigid; b) ümberistumise vajadus; c) sõiduki täituvus; d) sagedus; e) teepikkus peatusesse; f) liinitöö aeg; g) usaldusväärsus
2. Ligipääsetavus
3. Info
4. Aeg
5. Kliendi eest hoolitsemine
6. Mugavus
7. Julgeolek
8. Keskkond

Kättesaadavus

Kättesaadavuse normatiividest lähtutakse järgmises järjekorras:

- a) transpordiliigid – määrab esialgse dotatsiooni jaotuse;
- b) ümberistumise vajadus – määrab liinivõrgu kuju ja liinid;
- c) sõiduki täituvus – määrab väljumiste arvu suurema nõudlusega piirkondades/liinidel;
- d) sagedus – määrab väljumiste arvu keskmise ja väiksema nõudlusega piirkondades/liinidel;
- e) teepikkus peatusesse – täiendab eelnevaid;
- f) liinitöö aeg – täiendab eelnevaid;
- g) usaldusväärsus – täiendab eelnevaid.

Transpordiliigid

Transpordiliike planeeritakse integreeritult. Kõigi maismaa transpordiliikide puhul makstakse võrdset dotatsiooni sõitja kohta. Sellega tagatakse rongiliikluse toimimine tihedalt asustatud piirkondades ning piirkonnale sobiva suurusega veeremi kasutus bussiliikluses hõredamini asustatud piirkondades.

Ümberistumise vajadus

See norm määrab liinivõrgu põhimõttelise ülesehituse.

Ühenduse tüüp	Ümberistumiste arv	Ümberistumise koefitsient
Vallakeskuste vaheline ühendus	0	1
Muu suure nõudlusega tõmbekeskuste vaheline ühendus	1	1,5
Kõik muud tõmbekeskuste vahelised ühendused	2	2

Et neid ümberistumise koefitsiente tagada, tuleks lähtuda järgmisest:

- Kõigi vallakeskuste ja maakonna keskuse (Tallinn) vahel peab olema käigus otsene põhiliin. Sagedus sõltub nõudlusest (täituvuse norm) ja sageduse normist.
- Tõmbekeskuste (mis ei ole vallakeskus) ja maakonnakeskuse (Tallinn) vahele avatakse põhiliin, kui tiputunni nõudlus ületab 40-80 sõitjat maksimumtunnis maksimumsuunal või päevane nõudlus 200-400 sõitjat päevas maksimumsuunal.
- Tõmbekeskuste (millest kumbki ei ole maakonnakeskus) omavaheline põhiliin avatakse, kui nõudlus ületab 60 sõitjat maksimumtunnis maksimumsuunal või päevane nõudlus 300 sõitjat päevas maksimumsuunal.
- Kõik põhiliinid lõppevad tõmbekeskuste keskustes. Tõmbekeskuse keskuseks loetakse tõmbekeskuse suurima nõudlusega punkti (peatuste piirkonda), Tallinna puhul Tallinna kesklinna piirkonnas.
- Erandina on kiire rööbastranspordiühenduse olemasolul (nt. Tallinna kesklinnaga) võimalik asendada põhiliin rööbastranspordiliini toitva liiniga juhul, kui sellega ei halvendata reisijate teenindustaset.
- Tavaline toitev liin avatakse, kui nõudlus ületab 10-15 sõitjat maksimumtunnis maksimumsuunal või päevane nõudlus 50-100 sõitjat päevas maksimumsuunal.
- Tavaline toitev liin uuselemupiirkonnas avatakse, kui nõudlus ületab 5-10 sõitjat maksimumtunnis maksimumsuunal või päevane nõudlus 30-60 sõitjat päevas maksimumsuunal. Planeeritav nõudlus peab võrduma tavalise toitva liini nõudlusega.
- Nõudebussiliin avatakse piirkonnas, kus puudub tavaline toitev liin. Nõudebussiliinide avamine toimub nõudebussisüsteemi käivitamise käigus. Vastava projekti käigus töötakse välja ka nii nõudebussiliinide kui nõudebussipeatuste avamise kriteeriumid ning täpsustatakse tavalise toitva liini avamise kriteeriume.
- Koolibussiliin ühendatakse võimalusel alati kas toitva või põhiliiniga.
- Toitvate liinide ümberistumised peavad olema korraldatud, st põhiliini ja toitva liini sõiduplaanid on koordineeritud. Keskmise ümberistumisaeg ei tohi olla suurem kui 10 min bussiliikluses ja 15 min rongiliikluses.

Sõiduki täituvus

Kuna sõidukite täituvus varieerub suuresti, planeeritakse täituvuseks 85% normist, et tagada normi täitmine 95% väljumiste puhul.

Liini tüüp/period	Sõiduaeg	Täituvus
Kiirliin		Istekohad
Tavaliin tipuajal	kuni 45 min, alates 2010. a kuni 30 min	Istekohad + 7 in/m ²
Tavaliin tipuvälisel ajal		Istekohad
Tavaliin	üle 45 min, alates 2010. a üle 30 min	Istekohad

Sagedus (väljumisi päevas)

Määratakse liini(de) teeninduspiirkonnale. Kui piirkonda teenindab mitu paralleelset liini määratakse neile ühine sagedus.

Piirkond, mida liin(id) teenindab	Elanike arv liini mõjupiirkonnas*	Minimaalne sagedus tööpäevas	Minimaalne sagedus laupäeval ja pühapäeval
Linn, vallakeskus või muu oluline tõmbekeskus	üle 10 000	60	40
Linn, vallakeskus või muu oluline tõmbekeskus	5 000-10 000	40	27
Linn, vallakeskus või muu oluline tõmbekeskus	3 000-5 000	25	17

Linn, vallakeskus või muu oluline tõmbekeskus	1 500-3 000	18	12
Linn, vallakeskus või muu oluline tõmbekeskus	Kuni 1 500	10	7
Hajaasustuspiirkond	üle 500	5	3
Hajaasustuspiirkond	alla 500	Lähtutakse baastaseme normist	

* Liini mõjupiirkonda arvatakse kõik need külad, mida liin läbib ja kust toimub ettevedu toitvate liinidega.

Nõudebussisüsteemi olemasolul võib kõik toitvad liinid hajaasustuspiirkonnas asendada nõudebussi liinidega (toimivad sarnaselt toitvate liinidena).

Teepikkus peatusesse

Määratakse igale Harjumaa külale.

Tüüp	Maksimaalne keskmine jalgsikäigu maa lähimasse peatusesse
Linn või vallakeskus	500 m
Muu oluline tõmbekeskus	500 m
küla üle 300 elaniku	1000 m
küla 100-300 elanikku	1500 m
küla kuni 100 elanikku	2000 m

Liinitöö ajad

Määratakse liini(de) teeninduspiirkonnale. Kui piirkonda teenindab mitu paralleelset liini määratakse neile liinitöö ajad ühiselt.

Piirkond, mida liin(id) teenindab	Elanike arv liini mõjupiirkonnas*	Liinitöö algus (saabumine tõmbekeskusesse)	Liinitöö lõpp (väljumine tõmbekeskusest)
Linn, vallakeskus või muu oluline tõmbekeskus	üle 10 000	6.00	24.00
Linn, vallakeskus või muu oluline tõmbekeskus	1 500-10 000	7.00	23.00
Hajaasustuspiirkond	üle 500	8.00	20.00

Toitvate liinidele neid norme ei kohaldata, vaid väljumisajad määratakse sõltuvalt tööaegadest olulistest ettevõtetes, kooli aegadest ning põhiliini väljumistest.

Usaldusväärsus

Tagatakse liiniveo lepingu sätetega ja järelvalvega lepingu täitmise üle. Selleks kasutatakse teenindustaseme parandamist soosivat boonus- ja trahvisüsteemi liiniveo lepingutes.

Ligipääsetavus ja kasutatavus

Rajatavad kergliiklus- ja kõnniteed ning ühistranspordi lahendused (nii infrastruktuur, veerem kui ka infoedastus), peavad lähtuma universaalse disaini kujundusprintsipiidest ning arvestama erinevate erivajadustega inimeste vajadusi.

Info

Kõigele sellele tuleks anda juurde aasta millest alates tagatakse.

Info liinivõrgu sõiduplaanide, muudatuste jmt kohta tagatakse tellija või omavalitsuse poolt järgmistes kanalites:

- Internet – liinide kirjeldused, sõiduplaanid ja muudatused; maakonna liinivõrgu kaart; reisiplaneerija; piletisüsteemi info – alates 2007.
- Terminalid/ümberistumispeatused – liinide kirjeldused, sõiduplaanid ja muudatused;

maakonna liinivõrgu kaart; piletisüsteemi info – alates 2009

- Peatused – liinide kirjeldused, sõiduplaanid ja muudatused – alates 2009
- Ajakirjandus – muudatused, s.h operatiivsed marsruudi ja sõiduplaani muudatused, liinitööd mõjutavad liikluskorralduse muudatused, üleminek talvisele/suvisele sõiduplaanile, liinivõrgu muudatused jmt – alates 2008
- Sõidukid – peatuste häälteatamine, piletisüsteemi info; liini/suuna sõiduplaanid – alates 2010

Aeg

On seotud täituvuse normiga ja liikluskorralduslike abinõudega peamiselt Tallinna linnas. Et vähendada sõiduaega, tuleks tagada täituvuse normide täitmine alates 2009. a.

Mugavus

Kehtestada alates 2010. a.

Julgeolek

Ohutuse ja turvalisuse normid kehtestada alates 2010. a.

Keskkond

Alates 2010. a läbiviidavates riigihangetes tuleb kehtestada keskkonna nõuded.

Liiniveo leping

Teenindustaseme näitajaid, mille täitmist tuleb reguleerida liiniveo lepinguga

Näitaja	Punkt lepingus
Usaldusväärsus	Ärajäänud veotste suhe planeeritud veotste arvu 0,05-0,3%
Regulaarsus/Täpsus	Hilinenud veotste suhe planeeritud veotste arvu 1-5%
Info	Peatuste häälteatamine, sõiduplaanid sõidukites, juhi teenindamine
Kliendi eest hoolitsemine	Sõitjate teenindamine sõidukites ja peatustes
Ligipääsetavus	Madalapõhjaliste sõidukite kasutamine
Puhtus	Sõidukite puhtus
Ohutus	Liikluseeskirjade järgimine, ohutu sõit
Keskkond	Kehtestada sõidukitele keskkonna nõuded alates 2010 aastast

3) Konkurentsitasand

Alates 2012. aastast tuleks määrata Harjumaal kindlaks need linnalised piirkonnad/ühendused, kus transpordinõudlus tervikuna on piisavalt suur, et mõjutada liikumisviiside jaotust. Põhieesmärgiks seatakse liikumisviiside jaotus ning ühistranspordi nõudlus. Arvestada tuleb nende protsesside inertsusega, st tulemused peale normide rakendamist ilmnevad alles aastate jooksul. Konkurentsitaseme normid määratakse koostöös Tallinna linnaga, kuna sellel tasandil on eesmärk vähendada just maakonna keskuse autostumist. Konkurentsitasemel on teenindustaseme ja selle ellu viimisega seotud ka sõiduauto teenindustaseme kindlaks määramine, nt transpordivõrgu ja parkimise normid.

4.3.2 Ettepanekud teedevõrgu osas seonduvalt ühistranspordiga: mustkatete ehitamine kruusateedele

Anija vald

- Raasiku-Kehra kõrvalmaantee (tee nr 11313).
- Raudoja-Vikipalu-Kehra kõrvalmaantee (tee nr 11134).
- Alavere-Voose kõrvalmaantee (tee nr 11137).
- Raasiku-Salumäe-Kihmla tee.
- Piibe mnt-Vikipalu tee.
- Raudoja-Rehatse tee.

Harku vald

- Liiva tee.

Jõelähtma vald

- Ehitada välja läbimurre Nuudi teele (Kallavere kandis, et tagada ühistranspordi pääs Saviranna külla).

Keila vald

- Kulna-Vasalemma kõrvalmaantee (tee nr 11171).
- Klooga jaama tee (tee nr 11196).

Kiili vald

- Tõdva-Nabala kõrvalmaantee (tee nr 11151) Tõdva-Paekna lõik.
- Lähtse-Paekna kõrvalmaantee (tee nr 11158).
- Kurna-Tuhala kõrvalmaantee (tee nr 11115) Nabala-Tuhala lõik.
- Kiili-Mõisaküla-Kurna tee (tee nr 13).

Kose vald

- Palvere-Vilama tee.
- Kolu-Tammiku mnt-Kata tee.
- Kuivajõe-Kanavere tee.

Kuusalu vald

- Kotka-Valgejõe kõrvalmaantee (tee nr 11281) Kotka-Parksi lõik.
- Kasispea-Ilumäe kõrvalmaantee (tee nr 11286) Kasispea-Vihasoo lõik.
- Leesi-Hara kõrvalmaantee (tee nr 11272).
- Loksa-Pärispea kõrvalmaantee (tee nr 11285).

Kõue vald

- Ojasoo-Ardu kõrvalmaantee (tee nr 11141) Ojasoo-Triigi lõik.
- Kõue -Virla kõrvalmaantee (tee nr 11142).
- Paunküla-Vetla kõrvalmaantee (tee nr 11207) Paunküla-Voose lõik.
- Paunküla-Kiruvere-Ardu tee.

Nissi vald

- Riisipere-Vasalemma kõrvalmaantee (tee nr 11380) Riisipere-Aude lõik.
- Riisipere-Kernu kõrvalmaantee (tee nr 11360) Riisipere-Odullema lõik.

Padise vald

- Harju-Risti-Riguldi-Võntküla kõrvalmaantee (tee nr 11230) Keibu-Nõva lõik.
- Kõmmaste-Hatu kõrvalmaantee (tee nr 11231).
- Vihterpalu tee (tee nr 11232).

- Padise-Siimika kõrvalmaantee (tee nr 11175).
- Padise-Kurkse-Harju-Risti kõrvalmaantee (tee nr 11176).
- Kurkse tee (tee nr 11175).
- Vilivalla-Pedase-Vihterpalu tee.
- Vihterpalu-Vintse tee.

Raasiku vald

- Viskla-Pikavere kõrvalmaantee (tee nr 11124).
- Kalesi-Igavere tee.
- Rätla tee.

- Rae vald.
- Vaskjala-Limu tee.

Sae vald

- Ääsmäe-Hageri kõrvalmaantee (tee nr 11247).
- Maidla-Kiisa kõrvalmaantee (tee nr 1244).

Saku vald

- Metsanurme-Kiisa (suvilapiirkondi läbiv) tee.

4.4 Kiire andmeside tagamine maapiirkondades

23.04.2009 leppisid majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts ja telekomiettevõtted Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooniliidu (ITL) eestvedamisel kokku kuni 100 Mbit/s internetivõrgu arendamises aastaks 2015. Eesmärgiks on eelduste loomine uue põlvkonna lairibainternetivõrgu väljaarendamiseks riiklikult strateegilisel tasandil. Sisuliseks eesmärgiks on eelduste loomine elanikkonnale ning ettevõtluks vajalike ja kogu Eestit katvate internetipõhiste teenuste loomiseks ja pakkumiseks.

Lairibaiühendustega on seotud kõik majandusvaldkonnad. Euroopa Ülemkogu on heaks kiitnud majanduse elavdamise stiimul-paketi põhimõtted ehk nn ELi majanduse elavdamise kava. Majanduse elavdamise paketiga on Euroopa Komisjon teinud ettepaneku suunata täiendavalt vahendeid kiireloomuliselt kahe aasta jooksul kiire interneti väljaarendamiseks. Lairibainternet on ka üks osa sotsiaalsest infrastruktuurist, mis võimaldab erinevate teenuste kättesaadavust kaasaegsel viisil.

Kuna enamik Eesti majapidamisi omab juurdepääsuvõrgu infrastruktuuri (vasepaar) ning kiire lairibaiühenduse kättesaadavust maapiirkondadesse takistab täna puudulik magistraalvõrk, on võetud eesmärgiks kavandada ja välja ehitada fiiberoptiline baasvõrk, mille ühenduspunktid paikneks selliselt, et valdav osa elanikkonnast ei asuks neist kaugemal kui 1,5 km. Baasvõrgu väljaehitamiseks planeeritakse kasutada Euroopa Liidu struktuurifondide vahendeid. Baasvõrgu ühenduspunkti ja klientide vahelise jaotusvõrgu puudumisel oleks iga konkreetse teenusepakkuja ülesanne see välja ehitada. Eesmärk on tagada vaba konkurents erinevatele sideteenuse pakkujatele avalikule sektorile kuuluva baasvõrgu kasutamisel. See võimaldaks mõistliku hinnaga sideteenuse pakkumist kõigile elanikele olenemata asukohast.

ITL on välja selgitanud võimalikud baasvõrgu ühenduskohad mille abil tagada eesmärgi elluviimine. Linnad/külad enama ku 10000 elanikuga on välja jäetud, kuna nendesse rajatava võrgu majanduslik tasuvus lubab neid ehtada ka erakapitalil.

Koostöös Harjumaa Vallavalitsustega vaadati üle ning täiendati fiiberoptilise baasvõrgu ühenduspunktide perspektiivsed asukohad Harjumaal, mis võimaldaks eelpool nimetatud eesmärgi elluviimist.

Teemakaardil (joonis 9) on kajastatud ITL-i, Harjumaa vallavalitsuste ning Harju Maavalitsuse poolt fikseeritud fiiberoptilise baasvõrgu ühenduspunktide perspektiivsed asukohad Harjumaal.

5. PLANEERINGU ELLUVIIMINE

Harju maakonnplaneeringu teemaplaneeringu “Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008 - 2015” rakendamise võimalused:

Teemaplaneering on territoriaalne alusdokument erinevatele ametkondadele – Harju Maavalitsus, Harju maakonna kohalikud omavalitsused, Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus (HEAK), ministeeriumid, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS), Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA), jt.

Teemaplaneeringuga on tehtud ettepanekuid seaduste ja normatiivaktide koostamiseks, täiendamiseks ja täpsustamiseks.

Teemaplaneeringut rakendatakse valdkondlike arengukavade, sealhulgas riikliku teehoiukava koostamisel ning ühistranspordi jt planeeritavate teenuste kättesaadavuse korraldamisel maakonnas.

Teemaplaneering on aluseks ja analüütiliseks toeks kohalike omavalitsuste planeeringute ja arengudokumentide koostamisel ning tegevuste kavandamisel, sh ka sotsiaalse infrastruktuuri teenuseid osutavate eraettevõtjate informeerimisel planeeringuga väljaselgitatud vajadustest.

Teemaplaneering on aluseks riiklike ja maakondlike programmide meetmete kavandamisel ning rakendamisel.

Teemaplaneering on alusdokument projektide hindamisel ja rahastamisel. Sotsiaalse infrastruktuuri teenuseid ja objekte käsitlevate projektide hindamisel lähtutatakse planeeringuga kokkulepitud kriteeriumitest. Sotsiaalse infrastruktuuri teenuseid ja objekte käsitlevate projektide puhul järgitakse planeeringut.

Seiret planeeringu elluviimise üle korraldab maavanem, kes vaatab koostöös kohalike omavalitsustega üle planeeringu rakendumise 2011 ja 2015 aastal ning teavitab tulemustest asjakohaseid ministeeriume. Planeeringu elluviimist jälgivad maavalitsuse vastavad osakonnad. Seire ja järelevalve planeeringu üle toimub vastavuses kehtiva planeerimisseadusega

6. KOKKUVÕTE

Teemaplaneering annab alused maakonna sotsiaalse infrastruktuuri optimeerimiseks ja arendamiseks ning loob eeldused haldussüsteemi korrastamiseks. Teemaplaneeringu territoriaalne ühik, mille sotsiaalse infrastruktuuri teenustega varustatust analüüsitakse ja planeeritakse, on kant ehk paikkond. Planeeringus ei analüüsita sotsiaalse infrastruktuuri teenuste kättesaadavust linna, alevi, aleviku jm suuremate asulate sees, kuid analüüsitakse seal paiknevate teenindusasutuste rolli ümbruskonna kantide teenindusvajaduste rahuldamisel. Teenuste kättesaadavuse parandamiseks kantides on planeeringu koostamise käigus välja töötatud lahendusvariandid. Lisaks kandipõhiste lahendustele on planeeringuga tehtud ettepanekud teenuste kättesaadavuse parandamiseks, mille elluviimise teostamine ei ole maavalitsuse ega omavalitsuste (ainu-) pädevuses, vaid vajavad reguleerimist riiklikul tasandil.

Kehtestatud teemaplaneering annab lisaks planeerimisseaduse kohasele õiguslikule ja sisulisele väljundile argumenteeritud alused piirkondlike arengu-, tegevus- ja investeerimiskavade ettevalmistamiseks, eelarve vahendite taotlemiseks, projektide kirjutamiseks, samuti mingi teenindusasutuse avamiseks, sulgemiseks või vastava teenuse muul viisil ümber korraldamiseks.

MÕISTED

Alusharidus – teadmiste, oskuste, vilumuste ja käitumisnormide kogum, mis loob eeldused edukaks edasijõudmiseks igapäevaelus ja koolis. Alusharidus omandatakse põhiliselt kodus ning selle eest vastutavad vanemad või neid asendavad isikud. Perekondlikku kasvatust toetavad ja täiendavad koolieelsed lasteasutused.

Avalik liin – ühistranspordiliin, mille toimimist korraldab kohalik omavalitsus või riik ja mille abil tagatakse teenuse kättesaadavus sõltumata selle tasuvusest.

Erandolukorras olev kant – püsiasiustusega väikesaared ja järgmise tasandi keskustest liiga kaugele jäävad väikese elanike arvuga kandid, kus teenused tuleb tagada lisatoetuste abil.

Esmatasandi teenused – teenused, mis peavad olema inimestele igapäevaselt ja võimalikult lihtsalt kättesaadavad, mida kasutatakse perioodiliselt ning mida võib tinglikult nimetada tugiteenusteks.

Frantsiisikontorid – Eesti Posti lepingulised koostööpartnerid, kas pood, raamatukogu, kütuserminal või mõni muu kohalik ettevõtte või asutus, kelle tööd koordineerib vastava piirkonna postkontor. Seal pakutakse universaalset postiteenust, s.o kirjade, pakide saatmine, perioodika tellimise võimalus, markide ja ümbrikute müük. Partnerite kokkuleppel võib kandis osutada maksete ja rahakaartide vastuvõtmist, toetuste väljamaksmist jne. Eesti Post maksab koostööpartneritele postiteenuste osutamise eest tasu, mis koosneb kahest komponendist: püsitasu ja tehingu- või tükitasu.

Gümnaasium – kool, mis loob võimalused üldkeskhariduse omandamiseks.

Kant – sotsiaalne ja kultuuriline asustuse alkooslus, millel on ühine „meie-tunne“. Kant moodustub enamasti mitmest asulast.

Keskharidus – haridustase, mis põhineb põhiharidusel. Keskharidus jaguneb üldkeskhariduseks ja kutsekeskhariduseks.

Kogukond – inimgrupp, kes asustab kindlat territooriumi ja mille piires on välja kujunenud kindlad tavaõiguslikud seosed. Kogukonda hoiavad koos ajalugu, sugulussidemed, sarnased huvid, väärtushinnangud, elulaad.

Kommertsliin – ühistranspordiliin, millel toimub sõitjatevedu liiniloa alusel.

Koolistaadion – väiksemamõduline staadion, kus on 100 m jooksurada, jalgpalliväljak, kuulitõuke ja kettaheite ring, kaugus- ja kõrgushüppekoht. Koolistaadion peab asuma iga põhikooli ja gümnaasiumi/keskkooli juures ning võimaldama kooliprogrammis ettenähtud kehalise kasvatuse tundide läbiviimist.

Kriteerium – aluskokkulepe kantide ja teenuste probleemsuse üle otsustamiseks.

Kultuurikeskus – (liigitusena suurem rahvamajast) on suuremas omavalitsuses või maakonna keskses tegutsev kultuuriasutus, mis täidab rahvamaja funktsiooni, omab tehnilist baasi ja inimressurssi piirkonna suursündmuste korraldamiseks ning kutselise kultuuri vahendamiseks.

Kultuuriteenuse all mõistame elaniku võimalust:

- osaleda harrastajana kultuuriprotsessis (osalemine kooris, rahvatantsurühmas jm);
- saada tarbijana kultuurialaseid emotsioone (teater, kontsert, kino jm);
- saada kultuuriasutuse kaudu teadmisi/informatsiooni enesetäiendamiseks (raamatukogu, muuseum jne).

Lastehoid/alusharidus – lastehoiu/alushariduse teenuse all mõeldakse nii lastesõime, lasteaedade (sh alusharidus) kui ka litsentseeritud lapsehoidjate pakutavat lastehoiuteenust.

LEADER – Euroopa Liidu maaelu arendamisele suunatud era-, avaliku- ja mittetulundussektori koostööl põhinev erinevaid maaelu- ja põllumajanduspoliitikaid horisontaalselt siduv abiprogramm.

Lähiliikumispaidad – liikumis- ja spordipaidad, mis asuvad inimeste kodude naabruses ja mida kasutatakse igapäevaselt liikumiseks ja sportimiseks (spordi- ja mänguväljakud jm sportimisalad). Käesoleva planeeringu tähenduses ka külade vabaõhuplatsid.

Meede – lahendusvariant teenuse tagamiseks.

Motokanne – kirjakandja, kes eelnevalt kindlaksmääratud piirkonna teenindamiseks kasutab kindlaksmääratud ajal (tööpäevadel 8:00-16:00) ja marsruudil autotransporti. Motokanne on ette nähtud postisaadetiste ja perioodiliste väljaannete kättetoimetamiseks saaja postkasti kaudu või vahetult saajale ning postisaadetiste vastuvõtmiseks. Motokanne teostab ka postisaadetiste kogumist kirjakastidest ja postiteenuste müüki kliendi elu- või asukohas. Kirjakandja poolt elu- või asukohas osutatavaid teenuseid saavad kasutada füüsilised ja juriidilised isikud, kes elavad lähimast postkontorist kaugemal kui 5 km.

Nõudebuss – avaliku transpordi liik, mille puhul võivad marsruut ja väljumisajad muutuda sõltuvalt nõudlusest.

Polüfunktsionaalne keskus – keskus, kus pakutakse laia hulka teenuseid.

Põhiharidus – riigi haridusstandardiga ettenähtud kohustuslik üldharidusmiinimum. Põhihariduse omandamine loob eeldused ja annab õiguse jätkata õpinguid keskhariduse omandamiseks.

Põhikool – kool, mis loob õpilastele võimalused põhihariduse omandamiseks ning koolikohustus e täitmiseks. Põhikoolis on 1.-9. klass. Hariduse kättesaadavuse ja koolikohustuse täitmise tagamiseks võidakse moodustada algkooli (sealhulgas lasteaed-algkooli), milles sõltuvalt vajadustest ja võimalustest võivad olla 1.–6. klass, ning lasteaed-põhikooli.

Päevakeskus – päevase tegevuse tagatus kahele sihtgrupile: eakatele ja puuetega inimestele.

Rahvamaja – (üldmõistena) on kultuurilis-vabahariduslik asutus, mille ülesandeks on kultuuriteenuse pakkumine elanikkonnale eesmärgiga tagada kultuuri- ja rahvusliku identiteedi hoidmine ning arengueelduste loomine.

(liigitusena) on kultuuriasutus, mille ülesandeks on kohaliku elanikkonna kultuuri-, huvitegevus-, enesetäiendus-, teabe- ja meelelahutusvajaduste rahuldamine; rahvakultuuri säilitamine ja arendamine; kontsertide, etenduste, näituste ja muude kultuurisündmuste korraldamine; tingimuste loomine harrastuskollektiivide, huviringide, kultuuriseltside ja -seltsingute tegevuseks.

Seire – planeeringu elluviimise järjepidev jälgimine

Seltsimaja – (liigitusena väiksem rahvamajast) ehk kogukonnakeskus on eraõigusliku juriidilise isiku poolt asutatud või hallatav kultuuriasutus, mis toimib kogukonna omaalgatuse põhimõttel ning mille eesmärgiks on seltsielu korraldamine ja kohaliku elu arendamine.

Sporditeenuse all mõistame elaniku võimalust

- osaleda harrastajana spordiklubis;
- osaleda harrastajana iseseisvalt;
- saada sportlike emotsioone nii osalejana kui ka pealtvaatajana;
- olla kursis spordiklubi kaudu Eesti spordi arengusuundadega

Spordiväljak - võimaldab mängida võrkpalli, korvpalli, tennist, ehk polüfunktsionaalne väljak, võiks olla ka kaugushüppe koht ja kuultõuke ring.

Staadion – täismõõtmeline, 100 m sirge jooksurada, jalgpalliväljak, kuulitõuke ja kettaheite ring, kaugus- ja kõrgushüppe koht.

Ujula – siseujula, mis võimaldab järgmisi tegevusi: kooliprogrammis ettenähtud ujumise algõpetuse täitmine, ujumise kui spordiala harrastamist, elanikkonna vaba aja veetmist.

Võimla - vähemalt 36 m pikk + väike saal(lauatennis, maadlus, judo, aeroobika jne)

Ühistransport – reisijate vedu kindlal liinil ühissõidukiga vastavalt sõiduplaanile, millega on võimalik avalikult tutvuda.

KASUTATUD ALLIKAD

1. Eesti Statistikaamet, 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse andmebaas
2. Kliimask. Jaak, Raagmaa. Garri Sotsiaalse infrastruktuuri hindamine Eesti maa-asulates. Soovituslik juhendmaterjal. 2004
3. Kliimask Jaak. Kantide tüpoloogia
4. Kliimask Jaak. Probleemsete kantide ja teenuste määramine.
5. Lass Jüri Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur“ lähteseisukohad
6. MTÜ Koolitus- ja Nõustamiskeskus Hared, Harjumaa koolivõrgu arengukava 2004-2010 (korrigeeritud versioon, lisatud aastad 2011 ja 2012). Tallinn 2006
7. MTÜ Urban Positive, Lastehoiu vajadused ning võimalused Harjumaal aastani 2012 lõppraport. Tallinn 2007
8. OÜ EURREG, Eesti linnaregioonide arengupotentsiaali analüüs. Tallinn 2002
9. Pedanik Eino, Kultuuriministeeriumi soovituslikud seisukohad kultuuriteenuse kättesaadavuse planeerimiseks kandis märts 2006
10. PIKAS andmebaas (ühistranspordi andmed)
11. Rahvastikuregistri andmebaas seisuga 01.11.2008.a ja 01.01.2009.a.
12. Siseministeerium, Planeeringute osakond, Metoodilised soovitused teemaplaneeringu „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur“ koostamiseks. Tallinn 2005

LISAD

1. Teenuste kättesaadavus kantides. Täidetud kohalikes omavalitsustes ning kohalike omavalitsuste juhtidega läbi viidud intervjuude käigus septembris-oktoobris 2006. a.

2. Kooskõlastuste koondtabel

3. Kooskõlastused

4. OÜ Geomedia, Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis 2006-2020 lõpparuanne. Tallinn 2006

5. Korralduslikud dokumendid

JOONISED

1. Koondkaart, mõõtkava 1 : 100 000
2. Teenused kantides ja asustustihedus, mõõtkava 1 : 350 000
3. Probleemsed teenused ja kantide tüübid, mõõtkava 1 : 350 000
4. Ühistransport, mõõtkava 1 : 350 000
5. Haridusasutused kantides ja perspektiiv, mõõtkava 1 : 350 000
6. Sotsiaalobjektid kantides ja perspektiiv, mõõtkava 1 : 350 000
7. Kultuuriasutused kantides ja perspektiiv, mõõtkava 1 : 350 000
8. Rahvastikutrendid aastani 2020, mõõtkava 1 : 750 000
9. Lairibainterneti perspektiivsed baasvõrgu ühenduskohad Harjumaal, mõõtkava 1 : 350 000